„NIWA" TYGODNIK BIAŁORUSKI — CENA 60 gr

Ніва

№ 23 (119) БЕЛАСТОК, 8 ЧЭРВЕНЯ 1958 г. ГОД III

КАНЦЭРТ ДРУЖБЫ

Беларускі хор.

Вялікім святам нацыянальных меншасцей у Польшчы быў канцэрт найлепшых самадзейных мастацкіх калектываў, які адбыўся 2 чэрвеня г. г. у Варшаве. Канцэрт сарганізавала Міністэрства культуры і мастацтва супольна з таварыствамі нацыянальных меншасцей. Надзвычай каштоўная ініцыятыва Міністэрства заслугоўвае на вялікую пахвалу.

Упершыню ў гісторыі Народнай Польшчы, а праўдзівей кажучы ўпершыню ў гісторыі наогул, нарадзілася думка наладжання такога канцэрта. Арганізацыя нацыянальнага канцэрта была эксперыментам і, трэба сказаць, эксперыментам удачлівым. Аднак пры ажыццяўленні кожнага эксперымента заўсёды ўзнікаюць пэўныя недахопы і перашкоды. Таму, зразумела, не можна было іх пазбыцца і ў гэтым выпадку.

Арганізатары канцэрта не спадзяваліся, што выкліча ён так вялікае зацікаўленне, што зала тэатра «Розмаітосці» акажацца замалой, што жыхары Варшавы будуць «акупіраваць» тэатр і прапанаваць грошы за бясплатныя запрашэнні. Думалі таксама, што прыезд мастацкіх калектываў у Варшаву на дзень да канцэрта дазволіць адпачыць удзельнікам, калі гэта наадварот, вымучыла іх да апошняга. У сувязі з тым, што не было магчымасці запэўніць калектывам транспарту, прыходзілася ісці пехатою з аднаго квартала горада ў другі таму што немагчымасцю было вялікім групам забрацца адначасова на гарадскі трамвай ці аўтобус.

Трэба аднак сказаць, што арганізатары нацыянальнага канцэрта рабілі што толькі было ў іх сілах, каб адбыўся ён як найлепш.

Невялікая тэатральная зала запоўнілася да апошняга месца. Тым, што атрымалі запрашэнні без пададзеных месц не было іншага выхаду, як толькі стаяць пад сцяной. Перад тэатральнай шырмай з'явіўся сімпатычны канферанс'е — З. Славінскі — артыст Народнага тэатра ў Варшаве. Аб'яўляе ён пачатак канцэрта.

Першымі выступаюць мастацкія калектывы чэхаў і славакаў. Плывуць са сцэны мілагучныя чэшскія і славацкія мелодыі, цешаць вока жывыя славацкія танцы, нясецца музыка народнай капелы.

Другім выступае літоўскі хор з Пуньска. Нясмела ўсміхаюцца са сцэны прыгожыя дзяўчаты ў прыгожых нацыянальных касцюмах. Гучаць словы меладычных лірычных літоўскіх песень.

З'яўляецца на сцэне беларускі хор з Беластока пад кіраўніцтвам Г. Зюлкоўскай. Прыемная ўсмешка сімпатычнага кіраўніка, вясёлы і сонечны выгляд гэтага калектыву ад самага пачатку з'едноўваюць сабе залу. Добрае выкананне трох песень выклікае надзвычай жывую рэакцыю. Апладысментам няма канца. Выступае балетная беларуская група пад кіраўніцтвам Т. Гіжэўскай. Дасканалае, тэхнічна дапрацаванае выкананне беларускіх народных танцаў, «Крыжачка» і «Лянка», а асабліва «Лявоніхі» выклікае небывалае захапленне залы. Гэтае захапленне яшчэ становіцца больш выразным, калі на сцэну выходзіць трыё з Гарадка і выконвае вясёлую беларускую народную песню «Баба Ксюта, дзед Тамаш» і беларускія частушкі, якіх словы спецыяльна напісала на гэтую ўрачыстасць Н. Мушынская. Трыё выступае на біс з вясёлымі рускімі частушкамі.

У часе антракта многія задаюць пытанні ці беларускі калектыў Песні і Танца не з'яўляецца прафесіянальным. Сведчыць гэта найлепш аб тым, што ён сапраўды ўсім падабаўся і што заслугоўвае на пахвалу.

Пасля антракта выступаюць яўрэйскія мастацкія калектывы. Дзіцячая танцавальная група са Шчэціна выступае з фрагментамі басні М. Канапніцкай «Па ягады». Канферанс'е аб'яўляе яўрэйскі мешаны хор, які распачынае сваю праграму песняй пад загалоўкам: «Збрэнт» (гарыць), напісанай зусім неведаючым нот кракаўскім столярам Гебірлігам, які загінуў у геце. Хор захапляе залу высокай тэхнікай і дасканалымі галасамі. Падабаўся таксама дасканалы секстэт, які выканаў прыгожую песню «Ёшкэ едзе ў армію». А ўжо найбольш падабалася мужчынскае трыё з добрай мімікай, у якога выкананні пачулася старадаўнюю гусыцкую песню.

Выступае рускі хор з Варшавы пад кіраўніцтвам Б. Мулярчыка. Хор выконвае рускія народныя песні. Выступаюць салісты Г. Каліш, А. Санеўскі і І. Блізнянская. Найбольш захапляе залу прыгожая песня «Хвалі Амура», якую выканаў рускі хор на заканчэнне сваёй праграмы. Трэба тут успомніць і аб тым, што ў рускую праграму быў уплецены рускі жартоўны танец у выкананні беларускіх салістаў з Бельскай балетнай групы — Я. Крупы і Т. Савіцкай. Таленавітыя акцёры атрымалі бурныя воплескі.

Апошнімі ў канцэрце выступілі украінскія мастацкія калектывы. Хор пад кіраўніцтвам праф. Курочко захапіў прысутных прыгожымі народнымі касцюмамі, добрым выкананнем і меладычнымі украінскімі народнымі песнямі. Вельмі добра выступіла танцавальная група, якая выканала гуцульскі танец. А ўжо напэўна незабыўнае ўражанне зрабіў на прысутных надзвычай мілы таленавіты хлапец А. Адамаў, які дасканала выканаў танец «Чумак».

Канцэрт пакінуў па сабе глыбокі ўспамін, незабыўныя ўражанні. Калі-б прыйшлося камісіі пунктаваць кожны нумар праграмы і вызначаць месцы паасобным калектывам — гэта было-б сапраўды вельмі трудным. Кожны мастацкі калектыў меў у сваёй праграме нешта арыгінальнае, захапляючае, непаўтаральнае.

Канцэрт паказаў усю красу духоўнага жыцця нацыянальных меншасцей у Польшчы. Быў ён сур'ёзным укладам у культурнае жыццё нашай краіны. Гэты канцэрт павінен быць штуршком да далейшага паспяховага развіцця культуры нацыянальных меншасцей, якія ў будучыні павінны паказаць яшчэ у большым маштабе яе невычэрпныя крыніцы. І таму напэўна будучыя канцэрты пакажуць яшчэ ў большай ступені дасягненні культуры нацыянальных меншасцей, якія ва ўмовах народнай улады ў Польскай Народнай Рэспубліцы маюць неабмежаваныя магчымасці развіцця свайго культурнага жыцця.

В. Ш.

УВАГА!

10 чэрвеня канчаецца тэрмін падпіскі на „НІВУ" на III квартал г. г.

Як ажывіць Беластоцкі аддзел БГ-КТ

Над гэтым працавала Пленум Павятовага Аддзела Беларускага таварыства ў Міхалове.

Пленум распачало работу ад паляпшэння свайго кіраўніцтва. Праведзена выбары старшыні і сакратара Праўлення. Старшынёю выбрана Аляксандра Лаўрашука і сакратаром — Янку Сераду.

У самым мястэчку Міхалова існуюць добрыя ўмовы для грамадска - культурнай працы. Ёсць шмат моладзі, з якой трэба толькі ўмела папрацаваць. Добра пастаўленая мастацкая самадзейнасць зацікавіць насельніцтва — беларусаў і палякаў. Зблізіць з сабою.

У прасторных «апартаментах» дома культуры моглі-бы свабодна рэпетыраваць хор і драматычны гурток. Беларускае таварыства пад сваёй эгідай магло-б паспрабаваць наладзіць маладзёжны клуб. Такім чынам, мабыць ўдалося-б разграміць «клуб карцёжнікаў», які цяпер там гнездзіцца.

Пленум зацвердзіла таксама канкрэтныя пачынанні па гаспадарча - фінансавай дзейнасці Праўлення Аддзела БГ-КТ.

На маю думку, добра сталася, што штатным сакратаром выбрана Янку Сераду, які паходзіць з асяроддзя актыўнай моладзі вёскі Новая Воля. Перад гэтым маладым дзеячом стаіць непачаты прастор усяго Беластоцкага павета — ад Ялоўкі да Заблудава. Безумоўна, асноўнай формай нашай культурнай дзейнасці — гэта мастацкая самадзейнасць. І ад яе трэба пачынаць працу як у Міхалове так і ў Шымках, Вейках, Баршчэве ці іншых вёсках. Не абавязкова ўсюды «біць» на хор. Няхай на пачатак будзе хаця-б трыё спевакоў...

Прытым у ніякім выпадку нельга забываць аб навучанні беларускай роднай мове ў школах і безупынным павышанні падпіскі на «Ніву».

Выстаўка народнага мастацтва нацыянальных меншасцей

Міністэрства культуры і мастацтва разам з грамадска-культурнымі таварыствамі нацыянальных меншасцей (апрача яўрэйскага) сарганізавалі ў Старамейскім доме культуры ў Варшаве выстаўку народнага мастацтва нацыянальных меншасцей

2 чэрвеня г. г. адбылося ўрачыстае адкрыццё гэтай выстаўкі. Выстаўку адкрыў Ч. Калужны — дырэктар дэпартамента культурна - асветнай працы Міністэрства культуры і мастацтва. Дырэктар Ч. Калужны падзякаваў ад імя Міністэрства таварыствам і аддзелам культуры за падбор, у так кароткім часе, экспанатаў на выстаўку, а таксама тым людзям, якія прымалі непасрэдны ўдзел у падрыхтоўцы выстаўкі на месцы. Найбольш працы ў арганізацыю выстаўкі ўлажылі камісар выстаўкі мгр. А. Матэлёва — прадстаўнік Грамадска-культурнага таварыства чэхаў і славакаў у Польшчы, інжынер-архітэкт Ч. Лончка і мастак Б. Кежкоўскі.

Выстаўка народнага мастацтва нацыянальных меншасцей з'яўляецца эксперыментальнай, першай гэтага роду выстаўкай у Польшчы. На яе базе будзе адбывацца падрыхтоўчая навуковая праца да арганізацыі ў наступным годзе цэнтральнай, на высокім узроўні, выстаўкі. Аднак і гэтая першая выстаўка з'яўляецца даволі цікавай. Знаходзіцца на ёй 155 розных экспанатаў: ільняныя ткані, абрусы, вышываныя ручнікі, дываны, саяны, вышываныя кашулі, кажухі, кераміка, бандарскія вырабы і многа іншых. Ёсць, напрыклад, сярод беларускіх экспанатаў прыгожы ільняны саян і вышываная мужчынская кашуля, выкананы яшчэ ў 1895 годзе Вольгай Качаноўскай з вёскі Крывая ў Бельскім павеце.

Дзве невялікія залы не маглі змясціць большай колькасці экспанатаў. На выстаўку папалі экспанаты найбольш характэрныя для розных нацыянальнасцей. І вось таму гэтая выстаўка з'яўляецца цікавай. Яна знаёміць наведвальнікаў з дасягненнямі нацыянальных меншасцей, пражываючых у Польшчы, у галіне народнага мастацтва.

В. Ш.

Баль дружбы

31 мая 1958 года ў зале Галоўнага Праўлення Таварыства польска-савецкай дружбы ў Варшаве адбыўся Баль дружбы. Арганізатарамі былі Камітэт Саюза Соцыялістычнай Моладзі Варшава — Старэ Място і моладзь з Беларускага, Рускага і Украінскага культурных таварыстваў.

Баль прайшоў у сардэчнай атмасферы і напэўна прычыніцца да ўмацавання дружбы паміж польскай моладдзю і моладдзю нацыянальных меншасцей, пражываючых у Польшчы.

В. Ш.

Міхась Забэйда на хвалі 470.2 м.

Шмат нашых чытачоў чула вядомага беларускага спевака Міхася Забэйду (Суміцкага) яшчэ перад вайною. Чытачы звярталіся да нас з запытаннем: дзе Забэйда, чаму не спявае? Тых напэўна ўзрадуе ліст, які мы нядаўна атрымалі з Прагі. Піша... Міхась Забэйда (Суміцкі). Піша, што ў суботу 14.VI.58 г. у 11 гадзін 40 мінут (варшаўскага часу) будзе спяваць па радыё песні розных народаў. Мае там быць і «Ці не дудка мая». Спяваць будзе 20 мінут на хвалі 470,2 (Прага I) (да абеда).

Дарэчы, ці няма магчымасці запрасіць выдатнага беларускага спевака ў Польшчу?

14—15 чэрвеня ў Беластоку — Дзяржаўная харавая капэла БССР

13 чэрвеня прыязджае ў Польшчу 60-асабовая Дзяржаўная харавая капэла Беларускай ССР пад кіраўніцтвам Рыгора Раманавіча Шырмы.

Харавая капела свае турнэ распачне ад Беластока. У Беластоку харавая капела выступіць два разы: 14 і 15 чэрвеня.

Дагавор аб культурным абмене

24 мая ў Беларускім таварыстве культурнай сувязі з заграніцай адбылося падпісанне пратакола аб культурным абмене на 1958 год паміж Беларускай ССР і Польскай Народнай Рэспублікай. Пратакол падпісалі старшыня праўлення Беларускага таварыства культурнай сувязі з заграніцай Г. М. Верасаў і намеснік старшыні Галоўнага праўлення Таварыства польска - совецкай дружбы Мечыслаў Вангроўскі.

У 1958 годзе з Беларусі ў Польскую Народную Рэспубліку выедуць дэлегацыі камсамольскіх работнікаў, рабочых Мінскага аўтамабільнага завода і могавелазавода, работнікаў сельскай гаспадаркі, дзеячоў культуры, вучоных, грамадскіх навук, студэнтаў і выкладчыкаў Белдзяржуніверсітэта, прафсаюзных работнікаў, студэнтаў і выкладчыкаў Гомельскага педінстытута, каманды спартсменаў і г. д.

З Польскай Народнай Рэспублікі ў Беларусь прыедуць дэлегацыі моладзі, аўтамабілебудаўнікоў, сялян, вучоных, настаўнікаў беларускай мовы, каманды спартсменаў і г. д.

Міністэрства асветы БССР у адпаведнасці з дагаворам аб совецкапольскім супрацоўніцтве на 1958 год абменьваецца з Міністэрствам асветы ПНР навучальнымі планамі, праграмамі, метадычнымі матэрыяламі, новымі падручнікамі, выдавецкімі планамі, каталогамі школьнага абсталявання, а таксама новымі практэмі школьных будынкаў, якія цікавяць бакі.

У Варшаве арганізуецца фотавыстаўка «40 год Совецкай улады ў БССР».

Міністэрства культуры БССР і Рэспубліканскі камітэт па радыёвяшчанню і тэлебачанню праводзяць у БССР напярэдадні гадавіны адраджэння Польшчы тыдзень польскай музыкі.

*

24 мая з Мінска на радзіму выехала дэлегацыя Галоўнага праўлення Таварыства польска-совецкай дружбы на чале з намеснікам старшыні праўлення Мечыславам Вангроўскім.

За час свайго знаходжання члены дэлегацыі азнаёміліся з выдатнасцямі Мінска, цікавіліся пастаноўкай культурна - масавай работы на прадпрыемствах, пабывалі ў Навагрудку ў доме-музеі Адама Міцкевіча і звязаных з яго імем памятных месцах. Госці наведалі гадзіннікавы завод і школу-інтэрнат №57 гор. Мінска. У Рускім тэатры БССР яны прысутнічалі на спектаклі «Галоўная стаўка», а ў тэатры оперы і балету — на балеце «Дон Кіхот».

Дэлегацыя дружалюбнай Польшчы была прынята міністрам культуры БССР Г. Я. Кісялёвым.

(БЕЛТА)

Гандлёвая місія ЗША

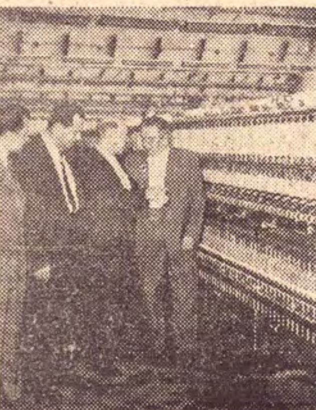

У Польшчы пабывала Гандлёвая місія ЗША на XXVII Міжнароднай кірмашы у Познані на чале з Эрнестам Рубінам, кіраўніком секцыі Міністэрства гандлю ЗША па справах Усходняй Еўропы.

29 мая місія наведала тэкстыльную фабрыку імя Народнай Арміі ў Рудзе Пабяніцкай. Фота ЦАФ

Падрыхтоўка да XXVII міжнароднага кірмашу ў Познані

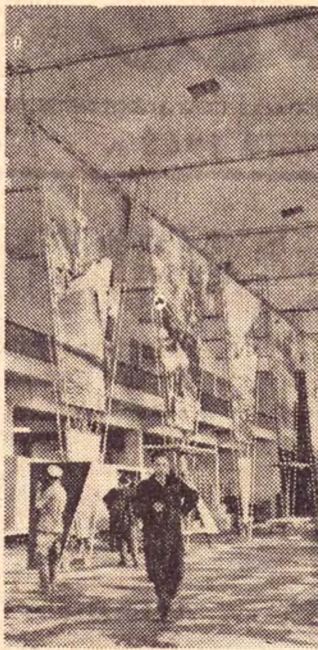

На здымку: падрыхтоўка экспазіцыі ў павільёне СССР. Фота ЦАФ

Насельніцтва ФРГ супроць атамных узбраенняў

На здымку: бургамістр адной з гмін у Гесіі (ФРГ) справджае вынікі плебісцыту ў справе атамнага ўзбраення бундэсвера. 90 працэнтаў упаўнаважаных галасавала супроць гэтых узбраенняў. Фота ЦАФ

Закончыўся тыдзень літоўскай літаратуры ў Беларусі

Закончыўся тыдзень літоўскай совецкай літаратуры ў Беларусі.

На працягу сямі дзён у рэспубліцы знаходзілася вялікая група літоўскіх літаратараў на чале са старшынёй праўлення Саюза пісьменнікаў Літвы А. Венцлавам. Госці пабывалі на прамысловых прадпрыемствах Мінска, дзе знаёміліся з дасягненнямі беларускага народа ў развіцці індустрыі, сустракаліся з перадавікамі вытворчасці, выступалі перад рабочымі з чытаннем сваіх твораў.

Літоўскія літаратары зрабілі паездку па гарадах і вёсках рэспублікі. Адбыліся шматлікія сустрэчы з калгаснікамі, сельскай інтэлігенцыяй, вучнёўскай моладдзю.

Пасля вяртання з паездкі літоўскія пісьменнікі ў доме творчасці Саюза совецкіх пісьменнікаў БССР імя Якуба Коласа сустрэліся з беларускімі пісьменнікамі, дзе ў сардэчных гутарках падзяліліся сваімі ўражаннямі аб знаходжанні ў рэспубліцы.

(БЕЛТА)

Крызіс у Францыі працягваецца

Палітычныя абставіны Чацвертай Рэспублікі пагаршаюцца не толькі з кожным днём, але і з кожнай гадзінай. Таму нават праз некалькі гадзін можа аказацца неактуальным тое, аб чым тут пішам. Аднак ёсць нешта сталае, што працягваецца ўжо доўгі час.

Гэта і ёсць безупыннае падзенне рэспубліканскага ладу ў Францыі. Апошнія дні прынеслі падзенне ўрада Пфлімлена.

Урад Пфлімлена, атрымаўшы падтрымку Нацыянальнага сходу, не змог падначаліць сабе паўстаўшую ў Алжыры ваеншчыну, хаця ўвесь час запэўніваў, што прыме пэўныя меры. Змог ён толькі задушыць голас друку, які заклікаў народ да барацьбы ў абарону рэспублікі. Сёння газеты ў Францыі павінны маўчаць. Выходзяць яны з белымі плямамі, гэта цэнзары (у кожнай рэдакцыі знаходзіцца цэнзар) выкрэсліваюць усё тое, што перашкаджае дэ Голю. Урад Пфлімлена, перш чым пайшоў у адстаўку, падрыхтаваў фактычна прыход да ўлады дэ Голя. Не толькі Пфлімлен, але і прэзідэнт Каці вялі пераговоры з дэ Голем. Прэзідэнт Каці нават упершыню ў гісторыі Чацвертай Рэспублікі звярнуўся з пасланнем да Нацыянальнага сходу ў якім шляхам націску навязаў рэспубліцы дэ Голя. Прэзідэнт заявіў, што ў выпадку няўдачы яго спробы ён злажыць з сябе прэзідэнцкія паўнамоцтвы і перадасць іх старшыні Нацыянальнага сходу. Такім чынам генерал дэ Голь атрымаў падтрымку сваім імкненням да дыктатуры.

Толькі дэпутаты-камуністы вядуць рашучую барацьбу супроць дэ Голя. Да камуністаў далучылася частка сацыялістаў і некаторыя прадстаўнікі іншых партый. Аднак ужо ў даны момант відаць, што левыя сілы ў Францыі разрознены.

У сучасны момант пытанне стаіць так: ці будзе створан нацыянальны фронт, у якім будуць удзельнічаць таксама камуністы, і тады можна будзе спыніць небяспеку дыктатуры, ці будзе дыктатура дэ Голя. Аднак рэакцыйныя сілы Францыі, а таксама лідэры сацыялістаў, рэспубліканцаў і інш. як чумы баяцца нацыянальнага фронта і таму выбіраюць дыктатуру, тым больш, што дэ Голь на словах запэўняе, што захавае ў краіне дэмакратычныя свабоды. Аднак дэ Голь патрабуе аддачы яму на пэўны час поўнай заканадаўчай і выканаўчай улады, а таксама рэформы канстытуцыі. Інакш кажучы дэ Голь патрабуе поўнай улады, г. зн. імкнецца да ўстанаўлення дыктатуры.

Прыход да ўлады дэ Голя небяспечны не толькі французскаму народу, але і справе міру ва ўсім свеце. Калі ўлічыць той факт, што ваенная дыктатура існуе ўжо ў Іспаніі, (генерал Франко), у Партугаліі (Салязар), што ў Заходняй Германіі існуюць моцныя фашысцкія элементы, стане ясна, што небяспека чалавецтву вялікая.

УЛАДЗІМІР ЛЕБЯДЗІНСКІ

Міжнародны агляд

Новы поспех дэмакратычных сіл у Італіі

25—26 мая ў Італіі адбываліся выбары ў парламент. Апублікаваныя ў друку падрабязныя даныя аб галасаванні італьянскіх выбаршчыкаў за асобных кандыдатаў у парламент паказваюць, што левыя сілы краіны маюць буйны поспех. Вялікай колькасцю галасоў у парламент выбраны прадстаўнікі камуністычнай партыі. Каментыруючы вынікі выбараў, газета «Уніта» падкрэслівае, што левыя партыі заваёўваюць усё большую колькасць выбаршчыкаў.

Газета піша, што калі ў 1948 годзе за камуністаў і сацыялістаў галасавала 8 мільёнаў выбаршчыкаў, то ў 1950 годзе іх лік узрос да 9,5 мільёна, а на цяперашніх выбарах перавысіў 10,5 мільёна.

У ліку 596 членаў палаты дэпутатаў новага складу: 140 дэпутатаў ад італьянскай Камуністычнай партыі, 84 сацыялісты, 23 сацыял-дэмакраты, 7 рэспубліканцаў і радыкалаў, 273 хрысціянскія дэмакраты, 16 лібералаў, 23 манархісты, 25 нэофашыстаў, 3 члены поўднёва - тырольскай «народнай партыі», 1 прадстаўнік «Аб'еднання рабочага класа і сялянства» і 1 месца атрымаў прадстаўнік аўтанамістаў.

У палаце дэпутатаў мінулага складу налічвалася 262 хрысціянскія дэмакраты, 143 камуністы, 75 сацыялістаў, 19 сацыял-дэмакратаў, 5 членаў рэспубліканскай партыі, 13 лібералаў, 39 манархістаў, 28 членаў «італьянскага сацыялістычнага руху» (нэофашысты), 3 члены поўднёва - тырольскай «народнай партыі».

Павелічэнне ваенных выдаткаў у ЗША

28 мая камісія палаты прадстаўнікоў ЗША па асігнаванням рэкамендавала павялічыць прапанаваны ўрадам ваенны бюджэт ЗША на наступны фінансавы год, які пачынаецца ад 1 ліпеня.

Камісія заклікала кангрэс асігнаваць Міністэрству абароны на 113.614 тысяч долараў больш, чым запрасіла міністэрства абароны.

Як паведамляе агенцтва Асошыэйтэд Прэс, Міністэрства абароны прапануе фактычна выдаткаваць на працягу наступнага фінансавага года каля 40.5 мільярда долараў.

У Тунісе надзвычайнае становішча

Агенцтва Франс Прэс перадала паведамленне статс-сакратарыята па пытаннях інфармацыі аб тым, што французскія ваенныя самалёты атакавалі раён Рэмада. Бамбардзіроўшчыкі «В—26» і знішчальнікі, — гаворыцца ў паведамленні, — з'яўляючыся з Алжыра, пасьлядоўнымі хвалямі, бамбардзіруюць і абстрэльваюць тэрыторыю, якая распасціраецца на 40 кілометраў на поўнач ад Рэмады, шырынёю ў некалькі кіламетраў. Спасылаючыся на афіцыяльную туніскую крыніцу, агенцтва паведамляе, што на ўсёй тэрыторыі Туніса аб'яўлена надзвычайнае становішча.

У розных раёнах Туніса адбыліся маніфестацыі, удзельнікі якіх патрабавалі неадкладнага вываду французскіх войск з краіны. Ва ўсіх гарадах па ініцыятыве партыі «Нэо-дэстур» створаны камітэты пільнасці.

Амерыканскія лётчыкі на службе ў інданезійскіх мяцежнікаў

Агенцтва АНТАРА паведамляе, што амерыканскі лётчык Алан Лаўрэнс Паўп, які служыў у мяцежнікаў і быў захоплены інданезійскімі войскамі пасля таго, як самалёт «В—26» быў збіты ў часе налёта на інданезійскі горад Амбоіна, прадстане перад судом ваеннага трыбунала. Прэм'ер - міністр Джуанда паведаміў, што суд над ім будзе адкрытым. Паўпу будзе прад'яўлена абвінавачванне ва ўчыненні актаў, варожых у адносінах да ўрада Інданезіі, якія выражаюцца ў адкрытай дапамозе мяцежнікам, аб'яўленым урадам Інданезіі ворагамі дзяржавы.

Газета «Берыта Інданезія» заяўляе, што цяпер ніхто не можа адмаўляць таго, што лідэры мяцежнікаў наймаюць іншаземных лётчыкаў і што мяцежнікі выкарыстоўваюць філіпінскія аэрадромы, якія, як вядома, кантралюе ВПС ЗША.

Ул. Л

Мае ўспаміны аб савецкіх воінах

Першая сустрэча

Было гэта ў 1939 годзе, калі савецкія войскі вызвалялі Заходнюю Беларусь. Я быў тады невялікім хлапчуком, але ўражанні, якія я вынёс са спаткання з войскамі Чырвонай Арміі, засталіся ў маёй памяці на ўсё жыццё. Армія панскай Польшчы разбегалася, і мы з дня на дзень з гадзіны на гадзіну чакалі савецкіх войск, якія неслі свабоду і хлеб.

Праўда, пра Чырвоную Армію прыходзілася мне чуць і раней з апавяданняў майго бацькі, які разам з двума сваімі братамі служыў у маладой Чырвонай Арміі і біў разам з іншымі Дзянікіна, Махно і іншых контррэвалюцыянераў. Але якая-ж тады была армія — нехапала зброі, амуніцыі, холад і голад заглядалі ў вочы. І ўсё-ж Чырвоная Армія разбіла ўсіх мяцежнікаў і інтэрвентаў, перамагла ўсе цяжкасці і аддала ўладу ў Расіі ў рукі рабочых і сялян.

І можа іменна таму, што я ўжо нешта ведаў пра край Саветаў, хацелася мне як найхутчэй убачыць савецкага байца, пагутарыць з ім, паслухаць яго.

17 верасня. Ціхі, прыгожы восеньскі дзень. Лёскат танкаў і гул матораў скалынулі цішыню. Гэта Чырвоная Армія пасоўвалася на захад, у напрамку Беластока. Як-бы вястун свабоды, праляцеў першы савецкі самалёт з чырвонымі зоркамі на крылах.

Неўзабаве і ў нашу вёску ўвайшлі савецкія войскі. Сустракаць іх вышла ўся вёска, ад малога да старога. І раптам нешта нечаканае. Адзін з байцоў, убачыўшы жанчыну з трохгадовай дзяўчынкай на руках, працягнуў руку ў кішэнь дастаў некалькі цукерак і падаў дзяўчынцы.

— Надзя, Надзенька, кветачка ты мая, еш на здароўе, памятай пра салдата Чырвонай Арміі, — сказаў ён і ўзяў дзяўчынку на рукі.

— Адкуль вы ведаеце, што яна Надзя? — запытала здзіўленая жанчына.

—Я не ведаю, — адказаў салдат, але сам пакінуў такую вось Надзеньку, — і моцна пацалаваў дзяўчынку. — Толькі ў маёй трошкі больш носік задзёрты,— дадаў ён з усмешкай. — І такога вось брата пакінуў, Колю, — і кіўнуў у мой бок. А цябе як завуць? — запытаў ён, і зноў працягнуў руку, але цяпер да вешчавога мяшка.

— Толік, — адказаў я, і хацеў яшчэ нешта сказаць, але, угледзеўшы, што баец дастае з мяшка мяч, замёр на поўхвіліны і толькі тады ўздыхнуў, калі мяч быў ужо ў маіх руках.

— Толік ці Колік — усёроўна, — адказаў баец, — гэта-ж Колі мяч, а ён мяне прасіў, каб аддаў такому хлопчыку, як і ён.

— Я хацеў вельмі шчыра падзякаваць, але бясконца ўзрадаваны, толькі вымавіў ціхае «дзякуй», ды ў захапленні любаваўся сваім падарункам.

Баец разгаварыўся.

— Адкуль самі будзеце, што так добра па-нашаму гаворыце? — запытала яго жанчына.

— Я-ж таксама беларус, як і вы, як-жа не ўмець па-свойму гаварыць! — адказаў салдат, — а жыву я над Свіслаччу, каля Мінска.

— А наша рэчка таксама Свіслач — паспяшыў я.

— Так, так, ваша таксама Свіслач, толькі наша крыху большая і на нашай Свіслачы стаіць наша беларуская сталіца Мінск, — сказаў баец,— ды вакол яе няма такіх стужак, — дадаў, кіўнуўшы галавой у бок поля, якое было парэзана на палоскі.

Наша гутарка перарвалася. Часць, якая прыбыла ў нашу вёску, рыхтавалася ў паход. А я, пачуўшы аб іншай Свіслачы, і аб беларускай сталіцы, і аб полі, на якім няма «істужак», і да шалёнасці ўзрадаваны падарункам, падскокваючы, бег дахаты, каб пахваліцца маме і сябрам падарункам і ўсім, што чуў ад савецкага салдата.

АНАТОЛЬ ПАРЭМБСКІ
Мастаўляны

Янка Журба
— старэйшы беларускі паэт

У вёсцы Чарнёўшчына, Полацкага раёна, Віцебскай вобласці, жыве старэйшы беларускі паэт Янка Журба (Іван Якаўлевіч Івашын). Амаль 50 год прысвяціў ён літаратурнай творчасці. Першы яго верш «Над Дзвіной» быў надрукаваны ў 1909 годзе ў першай беларускай газеце «Наша ніва». У ім паэт уславіў цудоўную прыроду прыдзвіння, дзе часта праводзіў свабодны ад вучобы час. Затым, ужо будучы настаўнікам мовы і літаратуры, Янка Журба працягваў пісаць вершы і друкаваў іх у той-жа газеце «Наша ніва», беларускім часопісу «Лучынка», Ленінградскім альманаху «Вольная Беларусь».

З друку выйшла 4 зборнікі вершаў Янкі Журбы, два з якіх пад назвамі «Ластаўкі» і «Сонечная раніца» прысвечаны дзецям.

Зараз Янку Журбе 77 год. Ён зусім страціў зрок, але працягвае пісаць вершы пад дыктоўку. Ён рыхтуе да выдання пяты зборнік сваіх твораў, часта выступае з вершамі ў газеце «Сцяг комунізма».

І. ЛЕМЕШ

Тыдзень літоўскай літаратуры ў Беларусі

Сустрэча на граніцы. З аўтобуса вышлі дарагія госці — літоўскія пісьменнікі артысты і адразу трапілі ў сяброўскае акружэнне.

З фальклору Бельшчыны

Там на маёвай расе

(Старадаўняя песня)

Там на маёвай расе
Там на маёвай расе
Ясенька каня пасе.

Ой пасе ён пасучы,
Ой пасе ён пасучы,
І песняньку спявае.

Ежце конікі траўку,
Ежце конікі траўку,
Зялёную мураўку.

Здраёву ваду пеце,
Здраёву ваду пеце,
У далёку дарогу ідзеце.

Заедземо да бору,
Заедземо да бору,
Насячэмо явору.

Насячэмо явору,
Насячэмо явору,
Святліцу збудуемо.

Збудуемо святліцу,
Збудуемо святліцу,
Для Яся шубяніцу.

Дзянісаўскія шаптухі

(Сучасная песня)

У Дзянісках дзеўкі зухі,
Называюць іх шаптухі,
Бо так варты,
Гэй, бо так варты!

Пашчапляюць яны кружкі,
Усё гавораць пра варожкі,
І пра ведзьмы,
Гэй і пра ведзьмы!

Ішоў па вуліцы мальчышка,
Толькі ўстаўшы ад кілішка.
Чарнавокі.
Гэй, чарнавокі!

Абступілі яго, чэрці,
І пачалі з яго дзерці,
Хто як можа.
Гэй, хто як можа!

Хлапец згадуе пра шпырку,
Аддае для іх бутылку
А сам ў ногі,
Гэй, а сам ў ногі!

Пасядалі дзеўкі ў хаці
І давай там выпіваці,
Кажда рада,
Гэй, кажда рада!
Напіліся хто як мог
І пайшлі пад абарог,
На нараду,
Гэй, на нараду!

Дзяніскі
Запісаў В. БАРШЧЭЎСКІ

Мгр В. Белаказовіч

Рэволюцыйны рух на Беласточчыне,
так званага, снежаньскага паўстання

І НЕКАЛЬКІ СЛОЎ АБ МІНУЛЫМ

Гісторыя Беласточчыны даволі цікавая. Многа падзей адбылося на тэрыторыі ваяводства. У старажытныя часы тут жылі ятвягі. Аб гэтым сведчаць цяпер толькі археалагічныя раскопкі. Пазней-жа большая частка Беластоцкага ваяводства, а дакладней яго поўднёвая частка разам з поўночна - усходняй часткай Люблінскага ваяводства (што разам называлася Падляшшам) доўгі час знаходзілася ў складзе Кіеўскай дзяржавы. У гэты час узнікае адзін з старэйшых гарадоў Падляшша — Бельск - Падляскі, а таксама разбудоўваецца заснаваны яшчэ ятвягамі Драгічын. За падляскія землі кіеўскія, мазавецкія і літоўскія князі не адзін раз вялі паміж сабой і з Тэўтонскім ордэнам крывавыя войны. У далейшым Падляшша далучаецца да Літвы, потым пераходзіць да Польшчы і, такім чынам, да трэцяга падзелу Польшчы, г. зн. да 1795 года, знаходзіцца ў складзе Рэчы Паспалітай.

Да гэтага часу на адно з першых месц Падляшша выходзіць горад Беласток, які ўзнік у XVII стагоддзі. З цягам часу ён становіцца цэнтрам поўночнай часткі Падляшша.

У 1795 годзе большую частку Беласточчыны захапіла Прусія. Потым насоўваецца перыяд напалеонаўскіх войн. На падставе Тыльзіцкага дагавору 1807 года гэтыя землі перадаюцца пад кіраўніцтва Расіі. Згаджаючыся на далучэнне Беластока да Расіі, Напалеон перш за ўсё імкнуўся перацягнуць імператара Аляксандра І на свой бок. Аднак гэта не вышла.

У 1812 годзе па дарогах Беласточчыны ідуць войскі Напалеона ў паходзе на Расію. Гэты авантурысцкі паход, як вядома, закончыўся поўным правалам. І вось праз некалькі месяцаў па дарогах нашага ваяводства вяртаюцца на захад толькі невялікія рэшткі напалеонаўскай арміі.

ІІ БЕЛАСТОЧЧЫНА ПАСЛЯ ВЕНСКАГА КАНГРЭСУ

У выніку Венскага кангрэсу, які адбыўся ў 1815 годзе Беласточчына ў большай сваёй частцы пераходзіць пад кіраўніцтва Расіі ў якасці спецыяльна выдзеленай акругі, якая толькі ў 1842 годзе была далучана да Гродзенскай губерні. На Беласточчыне, як і ў Літве, Беларусі, Заходняй Украіне, існавала параўнаўча вялікая аўтаномія; у культурным жыцці, а таксама ў дзяржаўных і судовых установах пераважаў польскі элемент. Амаль да самай смерці Аляксандра І у Віленскай, Гродзенскай, Мінскай, Валынскай, Падольскай, а таксама ў Беластоцкай акрузе на адказныя пасты назначаліся палякі.

Цікавую палітыку праводзіў таксама Аляксандр І у адносінах да Царства Польскага. Яшчэ ў час Венскага кангрэсу ён вылаў дэмагагічны маніфест жыхарам Царства Польскага, які дараваў ім канстытуцыю, самакіраванне, уласную армію і свабоду друку. Акрамя таго, Аляксандр І, заігрываючы з польскай арыстакратыяй, даваў ёй зразумець, што не выключана магчымасць далучэння да Польшчы былых яе губерань Украіны, Літвы і Беларусі, у тым ліку і Беласточчыны. Такія ліберальныя прамовы ён гаварыў на польскім Сейме. Адным словам, ён какетнічаў з Кангрэсавым Царствам, лашчыў самалюбнасць польскай шляхты. З гэтай мэтай 13 ліпеня 1817 года ён выдаў указ аб стварэнні Асобнага Літоўскага корпуса, які стацыяніраваў у Літве і складаўся з 27-ай і 28-ай пяхотных дывізій, а таксама 29-ай брыгады артылерыі, даведзеная у далейшым да сарака тысяч чалавек. У гэтых войсках служылі палякі, беларусы, украінцы, літоўцы і рускія. Адзежа гэтых войск адрозніваласа па сваёй форме ад адзежы рускіх войск і прыбліжалася да «абмундзіроўкі» арміі Каралеўства (Царства) Польскага (Крулевства Польскага) Асобным Літоўскім корпусам камандаваў «вудз начэльны» польскай арміі вялікі князь Канстанцін.

Ідучы насустрач жаданням польскіх магнатаў і шляхты, Аляксандр І 11 ліпеня 1819 года выдаў новы ўказ, які даваў вялікаму князю Канстанціну званне і ўладу «Начэльнэго Водза» (галоўнага камандуючага) у губернях Віленскай, Гродзенскай, Мінскай, Валынскай, Падольскай і ў Беластоцкай акрузе. З гэтага моманту не толькі па ваенных справах, але таксама па больш важных грамадзянскіх справах ваенныя губернатары звярталіся непасрэдна за загадамі ў Варшаву да вялікага князя Канстанціна, і толькі пасля таго, як ён зацвердзіў, адпаведныя справы накіроўваліся Міністэрствам унутраных спраў да цара.

Усё гэта стварала ілюзіі сярод некаторых колаў польскай шляхты адносна магчымасці злучэння ўсходніх літоўскіх, беларускіх і украінскіх земель з Польскім Каралеўствам.

(Працяг у наступным нумары)

Да пытання аб ліквідаванні сухіх сенажацяў

У 17 нумары «Нівы» сябра Казберук закрануў, здаецца, вельмі важнае ў развіцці жывёлагадоўлі пытанне меліярацыі і ірыгацыі далін вялікіх рэчак. Толькі пытанне гэта не новае і ўжо было закранута ў беластоцкіх газетах, між іншым і ў «Ніве». Амаль усе лепшыя сенажаці ляжаць па далінах такіх рэк, а ўздзеяннем іх на сельскую гаспадарку мала хто цікавіўся — мае з чаго жывёліна напіцца, дык добра. Калі даліна ракі ўжо моцна забалочана, тады праводзілася меліярацыя.

У Гайнаўскім павеце, напрыклад, налічваецца каля 42 рэчак, агульная даўжыня якіх дасягае 500 кілометраў. З гэтага за пасляваенны перыяд праведзена рэгуляцыю ўсяго 10 кілометраў русел Арлянкі, Лясной, Нурца і некаторых іншых рэчак. Патрэбы ў такім характары прац значна большыя. Адначасова недаацэньваецца неабходнасць павелічэння некаторых выганаў і сенажацяў, што моцна абмяжоўвае развіццё жывёлагадоўлі. У нашым кліматычным поясе пры ападках 650—750 мм у год засухі не павінны быць вельмі шкоднымі, не павінны яны таксама часта паўтарацца. Таму дадаткова нашы сенажаці не ўвільготніваюцца. Аднак засуху можа вызваць не толькі рэгулярнае выпаданне дажджу ў летку. Добрая сенажаць пачне перасыхаць часта таму, што ўзровень грунтовых вод моцна абніжыўся, а капілярнасць глебы аказалася дрэннай. Таму ў першую чаргу трэба выявіць прычыны парушэння ўвільготнівання сенажаці. Найчасцей звязана гэта з нарушэннем воднага рэжыму працякаючай праз сенажаць рэчкі. Парушыць яго могуць: новавыкапаны стаў, у якім затрымана ваду, высокія язы, вузкія дарожныя масты, падзел рэчкі на рукавы, сістэматычнае паглыбленне русла, у выніку змянення базіса ракі, не прадумана праведзена меліярацыя і г. д.

Ва ўсіх выпадках узровень у русле значна паніжыцца, а грунтовыя воды з усёй даліны ракі, нават усяго яе басейна пачнуць спływаць значна хутчэй. Тым самым парушыцца і вільготнасць глеб і раслiннасць, якая любіць вільготнасць пры нерэгулярным выпаданні ападкаў пачне сохнуць. З такой лакальнай засухай можна змагацца. Неабходна зноў павышыць узровень грунтовых вод праз пабудову, напрыклад, у русле ракі невялікіх трывалых язоў і ўтрымоўванне вады на пажаданым узроўні. Трэба толькі памятаць аб уздзеянні на сенажаці суседзяў - хутаран, сенакосы якіх уверх па цячэнню могуць забалоціцца, а уніз па цячэнню — горш перасохнуць. Такім чынам дзякуючы працяканню малай рэчкі можна рэгуляваць сенажаці.

Паданым метадам, здаецца, можна палепшыць выганы на рацэ Нарве між вёскамі Рыбакі—Трасцянка і на рацэ Нараўцы яе ніжняе цячэнне. Мясцовыя старажылы расказваюць, што «калісь» гэтыя-ж выганы былі значна лепшымі і не так галадала жывёла. Але да нашых дзён захаваліся астаткі язоў, на ўсёй перасыхаючай частцы даліны ракі Нарвы, якія былі пабудаваны мясцовымі жыхарамі для падняцця ўзроўню вады ў рацэ і затрымоўвання паводкавай рыбы.

Размяшчэнне іх, здаецца, удачнае, не перашкаджаюць яны ўжо закінутаму транспарту дрэва з Белавежскай пушчы і таму трэба зноў пачаць іх адбудову. Тады рака будзе не толькі паіць жывёлу, але карміць яе.

Не выкарыстоўваюцца ў нас малыя рэчкі для пабудовы штучных рыбагадоўчых ставаў, хоць ёсць усе спрыяючыя ўмовы. Многа ёсць далін, якія становяць і дрэнны сенакос і дрэнны выган. Эканамічней было-б наладзіць рыбагадоўлю. Для прыкладу, Чэхаславакія, дзякуючы добраму выкарыстанню рэчак на пабудову ставаў, мясцовай рыбай поўнасцю заспакойвае свае патрэбы, а некаторыя віды карпаў вывозіць заграніцу. Мы, маючы столькі рэчак, азёр, і мора адчуваем недастатак рыбы.

Успомненыя спосабы выкарыстання нашых рэчак не патрабуюць вялікіх затрат матэрыяльных сродкаў, могуць прынесці сельскай гаспадарцы вялікі даход. Таму сялянам не трэба чакаць на дапамогу і ініцыятыву мясцовых рад нарадовых, якія і так пакладаюць многа грошай у загаспадараванне значнейшых няўжыткаў, хоць нядрэнна было-б каб яны тым шырэй пацікавіліся. Трэба самым узяцца за работу, пачаць на сваёй гаспадарцы адважней эксперыментаваць.

В. ЮЗВЮК

Барацьба за даход

Зацікаўленне гаспадароў продажам малака малачарням з кожным месяцам узрастае. Выклікана гэта маемымі з продажу малака карысцямі.

У першым квартале г. г. малачарнямі было закуплена ў 30 прац. больш малака, чым у 1 квартале 1957 г. А ўжо ў месяцы красавіку закупка малака павялічылася на звыш 50 прац. у параўнанні да мінулага года.

На 200 тыс. гаспадароў на Беласточчыне, у 1957 годзе малачарням прадавала малако 40 тыс. гаспадароў, за што агулам атрымалі 500 мільёнаў злоты зыплаты.

Адначасова малочныя кааператывы намагаюцца, як мага найлепш, забяспечваць рынак сваімі прадуктамі. За лёгкадумныя адносіны да гэтага, нядаўна Камісія забеспячэння рынку пры Павятовай Радзе ў Саколцы наклала грашовую кару 1.500 зл. на старшыню ГС-а у Дуброве.

Відаць, тэорыя рэнтабельнасці здае экзамен.

(ся)

Ці ведаеш, што...

...Беластоцкі павет з'яўляецца самым вялікім паветам ў Польшчы. Паверхня яго 223.581 гектараў. У Беластоцкім павеце ёсць 53 грамадскія рады, 285 вёсак, 76 тыс. насельніцтва. Шчыльнасць насялення 36 асоб на квадратны кілометр (у Польшчы 88 асоб на 1 квадратны кілометр).

(аа)

Вясковы каваль

Фёдар Баршчэўскі з Бандароў у Беластоцкім павеце з'яўляецца вядомым кавалём ва ўсёй аколіцы.

— Залатыя рукі ў нашага каваля — гавораць сяляне. І сапраўды, няма такой работы, якой не зрабіў-бы Бандарскі каваль. Ён укуе воз, зробіць плуга, матыку, сярпа, сякеру, адным словам усё тое, што неабходнае селяніну ў яго штодзённай працы на гаспадарцы.

На здымку: Фёдар Баршчэўскі падкоўвае каня селяніну.

(Тэкст і фота — А. А.)

Добры гаспадар заўсёды вучыцца

Як ведаем з папярэдніх нумараў «Нівы», за асенне - зімовы перыяд на Гайнаўшчыне даволі інтэнсіўна праходзіла вечаровае сельскагаспадарчае абучэнне. Аднак не ўсе гаспадары, асабліва маладыя, хацелі разумець тое, што казаў аграном ці зоатэхнік. Наглядаліся з'явы лёгкадумнасці.

У будучым, ва ўсёй нашай краіне будзе ўведзена абавязковае сельскагаспадарчае абучэнне. Ёсць спецыяльная пастанова Сейма з гэтага года, у якой выразна гаворыцца, што маладым гаспадарам, якія не закончаць сельскагаспадарчага вечаровага курса, будзе адабранае права набываць зямлю.

Гаспадарыць на зямлі павінен таксама чалавек адукаваны. Глеба не церпіць марнатраўнага і несвядомага падыходу да яе.

(ся)

Аплата за малако па-новаму

У № 17 (113) «Нівы» мы паведамлялі сваіх чытачоў аб тым, што ўжо пачынаючы ад месяца мая не будзе прымусовай выкупкі худога малака.

Нядаўна тав. Рузга — намеснік дырэктара Акруговага Аб'еднання малочных кааператываў у Беластоку паведаміў, што ў бягучым месяцы ўводзіцца яшчэ больш спрошчаная форма аплаты за прадаванае малачарням малако.

За адну тлушчавую адзінку будуць плаціць па 50 гр. Цяпер кожны можа спраўдзіць, ці яго не ашукваюць.

Тлушчовыя адзінкі ўпісваюцца ў кніжачку дастаўшчыка. Напрыклад, прадаецца 1 літр малака аб 3,2 прац. тлушчу. Рахунак просты: — 3,5 х 50 гр.=1,75 зл.

Літр худога малака каштуе 40 гр.

(ся)

Б. Нікіцюк

Людзі з КПЗБ

(Глядзі пачатак у 20, 21, 22 №)

Павал Трашчотка ўспамінае, як вясною 1934 года на досвітку ён прабудзіўся, расплюшчыў вочы і ўбачыў карціну, якая на ўсё жыццё засталася яму ў памяці. На ручніку прывязаным да аконных крат вісеў адзін з таварышаў.

— Ратуйце! — ускрыкнуў Трашчотка з усёй сілы і сарваўся з пасцелі, за ім — апошнія разбуджаныя вязні. Вострай лыжкай жыва прарэзалі ручнік, палажылі цела на нары і сталі адкачваць. Нарэшце ўдалося выратаваць жыццё.

— Братка, ты што-ж нарабіў? — спытаў Трашчотка.

— Прабачце таварышы, не мог я далей пераносіць гэтых катаванняў — прамовіў той.

Пастаяннае трэціраванне, якое выконвалі на таварышу Язэпе Ляшчынскім — камуністу з Гайнаўкі, выклікала цяжкую невылячальную хваробу нагі. Два разы была зроблена аперацыя, аднак без належных вынікаў.

У рэзультаце Ляшчынскаму прыйшлося цалкам ампутаваць адну нагу.

Выйшаўшы з турмы ён зараз-жа памёр.

Мы дружна паўстанем

У красавіку 1936 г. КПЗБ-оўцы вышлі на волю. Праз увесь час, як аказалася, у Новасадах КПЗБ праводзіла сваю дзейнасць аднак значна слабей чым дагэтуль — актыў быў невялікі.

Выйшаўшы з турмы Аляксей Трашчотка арганізуе ў стадоле Клімента Баўтрамюка сход членаў КПЗБ, якіх у той час ва ўсіх трох ячэйках было 20 асоб. Трэба разгарнуць дзейнасць, паказаць людзям, што партыя жыве. Трэба ўрачыста адзначыць свята 1-Мая — так думалі ўсе сабраныя на сходзе. Трэба сарганізаваць забастоўку ўсіх лясных работнікаў.

Сход выбраў новыя партыйныя ўлады. Шварца — сакратаром, А. Нікіфарука, Саевіча і Лапінскага — маладзёжнымі дзеячамі. Неўзабаве Баляслаў Лапінскі арганізуе аркестр. Пад шыльдай забавы часта арганізуюцца масавыя сходы моладзі.

У часе адной з такіх забаваў Рыгор Саевіч звярнуўся да прысутных:

— Геройскі Мадрыт вядзе барацьбу. Пасылаем свае братэрскія прывітанні героям Іспаніі.

«Няхай жывуць камуністы Іспаніі» — пачуўся кліч. «Прэч з фашысцкай канстытуцыяй», «Разбурыць Картускую Бярозу». «Вызваліць палітычных вязняў», «Ані граша падаткаў», «Ані дня шарварка»! — крычалі іншыя.

Забава замянілася ў мітынг. Паплыла мелодыя песні: «Ад вякоў мы спалі».

Маніфестацыя ўвайшла ў вёску. Сяляне Новасад павыходзілі на вуліцу — адбываецца супольны мітынг. Загрымелі воклічы. «Няхай жыве забастоўка». Рабочыя і сяляне выпіс[illegible] на чырвоным палатне: «Не будзем падпарадкоўвацца фашысцкаму рэжыму».

Новыя ары[illegible]

Вёска была агорнута сном. Спаў змучаны працай у лесе Клімент Трашчотка. Цёмнай ноччу пад плотам перасоўваюцца людскія постаці, скрадаюцца як паляўнічыя, калі баяцца, каб не напалохаць звера. Пяць асоб увайшло на панадворак. Сабака абудзіўся і стаў брахаць. Акружылі дом, адзін з прышоўшых пачаў моцна біць кулаком у дзверы. Клімент падняў цяжкую галаву і, напоўсонны, вымавіў:

— Мама, паглядзіце, хто там стукае і чаго хоча.

Старэнькая маці жвава ўстала з ложка і падыйшла да акна.

— Хто там? — спытала яна.

— Адчыніць, адчыніць, — пачуўся мужчынскі голас.

— Чаго хочаце, хто там? — яшчэ раз перапытала маці.

—Пся крэў, адчыняй, а то выламім дзверы. Паліцыя.

Клімент Трашчотка стаяў ужо на нагах. Скрыгатнула засаўка і ў хату ўвайшлі два паліцыянты.

— Клімент Трашчотка ёсць? — спытаў адзін з іх.

— Ёсць, да вашага распараджэння, — адазваўся Клімент.

— Апранайся, пойдзеш з намі.

— Куды гэта ў такую пару?

— Не мудры. Апранайся хутчэй.

— Ну, дык што-ж, калі вам так спешна... Зняў з печы лапці і памалу стаў абвіваць ногі. Флегматычна завязаў аборы.

— Хутчэй, — не вытрымаў паліцыянт.

— Хвілінку, паспеем, — не суніма ўся Трашчотка. Тымчасам другі паліцыянт рабіў вобыск у хаце.

У тую ноч былі арыштаваны амаль усе КПЗБ-оўцы і сяляне, падазраваны у тым, што выступаюць яны супроць існуючага ўрада і ладу. Сярод арыштаваных знайшоўся таксама Аляксей Трашчотка. Была гэта так званая «прафілактыка» пе-

Ёсць чаму навучыцца ў сялян з Пагажалак

Паміж невялікіх, пясчаных узгоркаў у заходняй частцы Беластоцкага павета ляжыць польская вёска Пагажалкі.

Цікавыя людзі жывуць у Пагажалках. Цяжкае жыццё, спрадвечныя недахопы яшчэ калісь гуртавалі іх да супольнай калектыўнай працы. Вялікія традыцыі тут супольнай згуртаванай працы. Жыхары вёскі яшчэ і цяпер з вялікай любоўю ўспамінаюць Францішка Дудзінскага — старога, сялянскага прагрэсіўнага дзеяча, які заўсёды іх навучаў, што толькі супольнымі сіламі, толькі ў калектыве яны змогуць пракласці дарогу да лепшага, больш раданага жыцця.

Вядома, тады не было адпаведных умоў да гэтага. Санацыйны ўрад перадваеннай Польшчы ўсімі сіламі імкнуўся затрымаць сялян у цемнаце і несвядомасці, намагаючыся перашкодзіць у дзейнасці прагрэсіўных, сялянскіх арганізацый. Нягледзячы на гэта, жыхары Пагажалак ужо тады арганізавалі сялянскі гурток, у якім праводзілі сельскагаспадарчую і палітычную адукацыю. Гурток пачаў разгортваць у вёсцы і грамадска-культурную дзейнасць.

За добраахвотныя складчыны сялян, быў куплены ў акалічным маёнтку дом, перавезены ў вёску і была распачата пабудова вясковага Дома культуры. Калі зрабілі фундаменты і палажылі некалькі вянкоў зруба, у вёску нечакана прыехаў Беластоцкі староста.

— Хто вам дазволіў гэта рабіць?! — звярнуўся ён да працуючых пры пабудове сялян.

— На грамадскім сходзе так вырашана, — адказаў нехта нясмела.

— На грамадскім сходзе, вось дык важная ўстанова, — іранічна заўважыў староста. Спакойнае жыццё вам у вёсцы немілае, палітыкаваць пачынаеце, чорт ведае, што выдумляеце, мабыць у турме захацелася вам пабыць, — абурыўся староста.

— Хто тут адказны за пабудову? — звярнуўся ён да сялян.

— Усе мы адказныя, — адказалі яны.

Староста скрыгатнуў зубамі і ад'ехаў.

— Хай едзе к чорту! — прагаварыў нехта — усіх не арыштуе. На гэты раз ніхто не застаўся арыштаваным, толькі паліцыя пачала часцей заглядаць у вёску і сачыць, прыслухоўвацца да сялянскіх гутарак.

Не на руку санацыйнаму ўраду была згуртаванасць і калектыўная праца сялян.

Мары Пагажалкаўскіх сялян змаглі толькі здзейсніцца ў вольнай ад класавага прыгнёту, народнай Польшчы. У першыя-ж гады народнай улады жыхары Пагажалак арганізавалі сельскагаспадарчы гурток, машынавыя суполкі.

У выніку супольнай працы і застасавання навейшых метадаў апрацоўкі глебы, пясчаная зямелька пачала даваць ураджай. Ураджайнасць з гектара значна павялічылася і праца стала лягчэйшай. Шмат у гэтым дапамагла дзяржава. У вёску часта пачаў прыязджаць аграном. Арганізаваўся таксама гурток сялянскіх жанчын, у якім Пагажалкаўскія жанчыны навучыліся рацыянальнаму гаспадараванню кухняй і шмат іншаму.

Пад кіраўніцтвам партыйнай арганізацыі і гуртка ЗСЛ, у апошнія гады тут шырока разгарнулася культурная дзейнасць. Па ініцыятыве членаў партыі было пастаноўлена пабудаваць вясковы дом культуры. Шмат было турбот, шмат захадаў, а што найважнейшае, шмат работы. Дом культуры, каштаваў 1.200 тысяч злотых. Большую частку гэтых выдаткаў узяла на сябе дзяржава, аднак шмат работы зроблена грамадскім чынам жыхароў Пагажалак.

25 мая г. г. у дзень народнага свята, у Пагажалках адбылося ўрачыстае адкрыццё новапабудаванага, прыгожага вясковага дома культуры. На ўрачыстасць прыехалі прадстаўнікі ваяводскіх улад на чале з першым сакратаром КВ ПЗПР у Беластоку А. Лашэвічам. Быў таксама прадстаўнік Н. К. ЗСЛ Ю. Голай і прадстаўнікі рабочых з Беластока. Масава прыйшлі таксама сяляне ўсіх акалічных вёсак. У сваіх выступленнях падчас урачыстасці яны сардэчна дзякавалі партыі і народнай уладзе, за клапатлівасць і дапамогу ў развіцці грамадска-культурнага жыцця вёскі.

У новым доме культуры між іншымі змясціўся пункт аховы здароўя, чытальня, прэзідыум ГРН, крама ГС. Мясцовы харавы і драматычны калектыў мастацкай самадзейнасці, які ўжо налічвае 30 асоб, знойдзе тут таксама адпаведнае мейсца для развіцця сваёй культурнай дзейнасці.

Шырокія планы калектыўнай працы маюць жыхары Пагажалак і на будучыню. Яны грамадскім чынам ужо зрабілі фундаменты пад вясковую лазню, якую намерана пабудаваць яшчэ ў гэтым годзе. У гэтым годзе будзе таксама пабудавана злеўня малака. Прадбачваецца пабудова жыллёвых дамоў доктару і настаўніку. Прыгожыя гэта планы. Ёсць чаму навучыцца ў сялян - калектыўшчыкаў з Пагажалак. (вб)

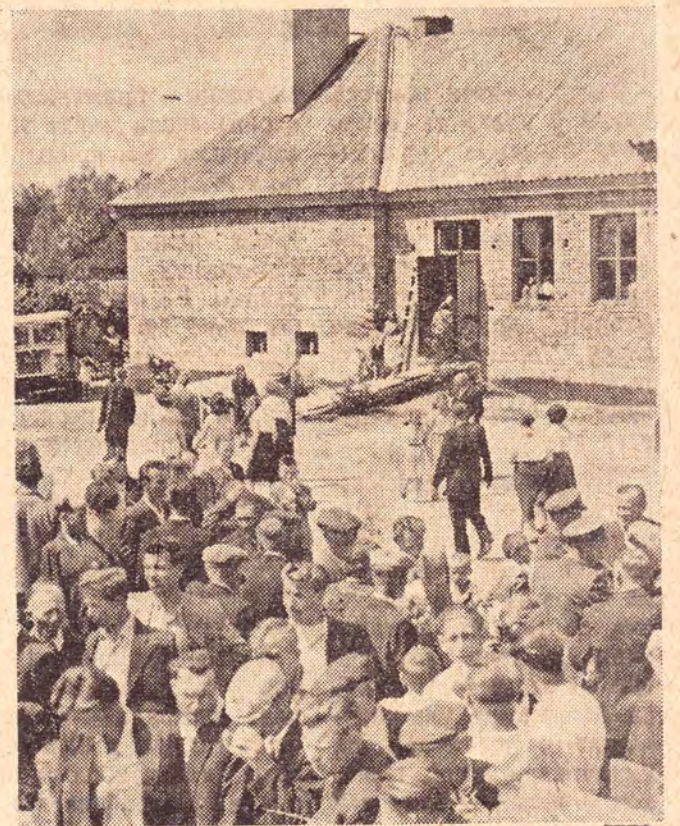

У Пагажалках...

Сям'я народных мастакоў

Мабыць не многа знойдзецца ў нас такіх жанчын, каб так прыгожа ўмелі ткаць дываны, як тчэ Люба Крук з Нетупы на Сакольшчыне. Вельмі таленавітая гэта жанчына. З пад яе спрацаваных пальцаў выходзяць цудоўныя дываны з народнымі ўзорамі. Дываны Люба Крук тчэ ад наймалодшых год.

— Гэта ў нашай сям'і, — кажа яна, — пераходзіць з пакалення ў пакаленне. Мае чатыры дачкі, ужо не горш ад мяне ўмеюць ткаць, — дадае Люба Крук з гонарам.

Люба Крук мае ўжо 56 год. Яна маці 12 дзяцей, (8 сыноў і 4 дачкі). Найстарэйшаму сыну 33 гады, наймалодшаму — 9.

Нядаўна ўрад ПНР. Любу Крук, як прыкладную маці, узнагародзіў Сярэбраным крыжам заслугі.

На здымку: Люба Крук са сваім мужам Аляксандрам.

(вб)

фото — а. а.

Моладзь вучыцца

Пазашкольная моладзь у Ялоўцы і Падазеранах (Беластоцкі павет), якая не мае закончаных 7 класаў пачатковай школы, у мінулым тыдні здавала экзамены. Такім чынам у Ялоўцы 5 чалавек, а ў Падазеранах 7 чалавек, здалі паспяхова экзамены. Пажаданым было-б, каб моладзь і іншых вёсак заразілася пачынаннямі моладзі Ялоўкі і Падазеран і закончыла 7 класаў. -

Каб такіх больш

Антон Вельдовіч з Бялявіч (Беластоцкі павет) і ўся яго сям'я, з'яўляюцца палымянымі чытачамі «Нівы». З вялікай нецярплівасцю яны чакаюць на кожны наступны нумар. Аб тым, што ўсе члены гэтай сям'і з'яўляюцца страстнымі чытачамі і прапагатарамі «Нівы» ведаюць не толькі ў сваёй вёсцы, але і ў суседніх.

рад святам 1-мая. Паліцыя перад кожным рэвалюцыйным святам праводзіла масавыя арышты.

У «Дэфе» арыштаваныя праходзілі цяжкія выпрабаванні. Тыя, якія тут «даспявалі», былі загартаванымі, цярпелі, лягчэй пераносілі катаванні. Аляксей Трашчотка другі раз трапіў пад трэціраванне. Вытрываў, але боль, які ён пачуў у часе катавання, прымушаў яго вырвацца з рук агідных катаў. Пасаджаны ў асобны пакойчык, у той момант ён думаў толькі аб адным — уцячы.

Думка аб тым, што заўтра распачнецца крывавы допыт, наводзіла на яго жах.

— Што рабіць? — думаў ён.

Пагляд Аляксея спыніўся на коміне печы. Устаў, паглядзеў уважліва. Вялікая ўмураваная труба. Дзіра ў столі была дастатковай.

Асцярожна каб не пачуў стражнік, Аляксей стаў адлупліваць рукамі цвёрдую гліну. Пот заліваў яму твар. Труба ўсё яшчэ была не зварушанай. Трэба было вымаць кафлі. Калі ўдалося зрушыць першую, астатнія пайшлі ўжо лягчэй. У пакоі было поўна пылу. Раптам у калідоры пачуліся цяжкія крокі. У Аляксея закалацілася сэрца.

— «Калі адчыняць і ўвойдуць, усё прапала, — падумаў. Але крокі неўзабаве прыціхлі. Трашчотка энергічна ўзяўся за працу.

— «Мушу адтуль уцячы», — гэтая думка біла ў галаву. Пасля некалькіх мінут выцягнуў трубу і праз дзіру ў столі пралез на гару будынка. Зняў некалькі чарапіц, потым хутка парваў порткі і пінжак на палоскі і, звязаўшы правізарычную вяроўку стаў спускацца. Яшчэ хвілінка і ўжо пад босымі нагамі адчуў ён зямлю.

У адной бялізне, з усіх сіл пабег ён у цёмную вулачку. Ноччу дабег да лесу. Тут адчуваў сябе зусім бяспечна. Паліцыя толькі на другі дзень заўважыла, што Трашчотка ўцёк.

Больш чым поўгода хаваўся ён ў Белавежскай пушчы. Тут жыў. Мясцовыя людзі з Новасад пастаянна падносілі яму ежу і ўсё неабходнае.

Падаў густы, праліўны дождж, — успамінаў Клімент, — маланка асляпляла вочы, зямля дрыжэла ад перуноў. У той час ён нёс Аляксею ў лес хлеб і сала. Праз некалькі мінут Аляксей Трашчотка з'явіўся ў назначанае месца. Быў увесь мокры, аброслы, — меў выгляд дзікага чалавека.

Шпікі і паліцыя стараліся ўсімі сіламі злавіць Трашчотку, але Трашчотка заўсёды ўцякаў у іх з-пад рук, нават з найбольш небяспечных засад.

Прыгнечаны і змучаны лясным жыццём, адсунуты ад людзей і таварышаў, пастанавіў наведаць сваю сяброўку Марыю Галёнка, якая пражывала ў Дубінах. Быў вечар. Аляксей сядзеў з Марыяй у кухні. Гутарылі аб сваіх блізкіх справах. Аляксея і Марыю збліжалі любоўныя пачуцці.

— Нядоўга ўжо нам так мучыцца, — шаптаў ён Марыі, моцна прытуліўшы яе да грудзей.

— Ой, Алёша, як добра, што ты са мною. Хоць на хвілінку забуду аб усім страшным.

— Мучаць наш народ, паганыя, — гаварыў далей Аляксей.

—Наша любоў, Алёша, таксама небяспечная для паліцыі, — заключыла Марыя.

— Мая дзяўчынка, канспіратар малы, жывы агонь у тваёй душы, — захапляўся Марыяй Аляксей.

Раптам пачуўся стукат у дзверы — раз, другі, трэці... Праз хвіліну стук паўтарыўся, яшчэ мацнейшы за першы — нехта дабіваўся штораз мацней. На момант стук прыціх...

— Хто там? — ледзь жывым голасам запытала Марыя.

— Адчыняй, паліцыя.

— Ох, Алёша, прапаў ты. Дзе-ж мне цябе хаваць, уцякай праз акно...

Марыя адтуліла заслонку і ўбачыла постаць паліцыянта. Паліцыянты штораз мацней білі ў дзверы.

—Адчыняй Марыя!—Аляксей забраўся на пліту, адсунуў дзверцы хлябовай печы, пачуў пах печанага хлеба, душнае, амаль гарачае паветра з печы бухнула яму ў твар.

— Алёша, што робіш, спячэшся... Хацела сказаць, што маці сёння хлеб пякла, але не дагаварыла.

— Ціха, — спыніў яе Аляксей, — ідзі адчыняй дзверы.

Аляксей сядзеў у гарачай печы, а тымчасам паліцыянты рабілі вобыск.

— Дзе схавала Трашчотку? — спытаў камендант, падыйшоўшы да Марыі, — ён тут павінен быць.

У той-жа момант падыйшоў другі паліцыянт і, напружыўшыся, заявіў:

— На гары няма нікога.

Твар Марыі быў белы, а сама дрыжэла. Дрыжэла за жыццё Аляксея. Паліцыя выйшла з хаты. Марыся кінулася ў кухню, хутчэй адчыніла дзверцы печы. Алёша ляжаў нерухомы.

— Не жывы, — з роспаччу сказала яна. Падбеглі бацька і маці, выцягнулі Алёшу з печы, палажылі на ложак і сталі класці кампрэсы на галаву. Аляксей паварушыў рукою.

— Мама, мама, ён жыве, — з радасцю ўскрыкнула Марыся.

Праз момант Аляксей расплюшчыў вочы. Спачатку імгла вілася перад вачыма, але памалу стаў

(Працяг на стар. 6)

Ці карысны загар?

Загар — гэта абарона скуры ў адказ на ўздзеянне сонечных праменняў. Ён захоўвае арганізм ад перагравання. Пад уздзеяннем ультрафіялетавых праменняў выпрацоўваецца рэчыва меланін, якое ахоўвае скуру. Меланін мае розныя адценні ад светлажоўтага і цёмнакарычневага да чорнага.

Пад уплывам сонечнага святла ў арганізме чалавека адбываецца цэлы рад змен: павышаецца супраціўленне арганізма да розных захворванняў, лепш зажываюць раны. Асабліва добра ўплываюць ультрафіялетавыя праменні на ўмацаванне косці. Недахоп гэтых праменняў асабліва адмоўна адбіваецца на арганізмах дзяцей. Часцей за ўсё тыя дзеці, якія мала бываюць на сонцы, хварэюць на рахіт. Таксама і ў дарослых недахоп сонечных праменняў прыводзіць да ломкасці касцей, зніжае супраціўленне арганізма да розных захворванняў. Яшчэ ў старажытныя часы людзям было вядома, што сонечныя праменні маюць лячэбныя ўласцівасці:

«Толькі сонца сваім прамяністым святлом дае жыццё», — гаварылі старажытныя грэкі.

Усе мы імкнёмся як мага больш бываць на свежым паветры, на сонцы. І як толькі наступае цёплае надвор’е, гараджане адпраўляюцца адпачываць у поле, у лес, на берагі рэк. Вядома, што шчаслівейшымі за іх з’яўляюцца тыя людзі, якія могуць карыстацца прамяністымі дарамі сонца нават знаходзячыся на працы — гэта жыхары вёсак. Але як першым, так і другім трэба вельмі разумна карыстацца сонечным цяплом. Бо няўмелае карыстанне ім можа прынесці шкоду здароўю. Вынікам злоўжывання сонцам бывае перагрэў, апёкі і нават сонечныя ўдары. Кожнаму чалавеку, дзе-б ён ні жыў — у горадзе ці ў вёсцы, абавязкова патрэбна параіцца з урачом, як яму карыстацца сонцам.

А вось некалькі парад для ўсіх. Лепшым часам для загарання з’яўляюцца гадзіны з 10 да 12. Гэты час найбольш насычан ультрафіялетавымі праменнямі. Першае знаходжанне на сонцы не павінна перавышаць пяці мінут. Калі-ж арганізм загартуецца дастаткова, то сонечны абагрэў цела можна прадоўжыць да больш працяглай дозы — часу. Увогуле-ж знаходжанне на сонцы больш гадзіны не рэкамендуецца ні ў якім разе. Вельмі шкодна прымаць сонечныя ванны не паеўшы або адразу пасля прыняцця ежы.

Супрацьпаказана загаранне людзям, якія хварэюць на туберкулёз адкрытай або актыўнай формы, а таксама для тых, у каго парушана дзейнасць сардэчна-сасудзістай сістэмы. Пры дрэнным самаадчуванні, галаўных болях трэба ўстрымацца ад загарання і параіцца з урачом, як праводзіць сонечнае і паветранае лячэнні.

Гэта ўсё сказана ў парадку лячэбнай кансультацыі.

А што-ж можна параіць тым, хто цэлыя дні праводзіць на сонцы? Таксама не варта злоўжываць сонечнай энергіяй. Для гэтага патрэбна адпаведна апранацца асабліва ў першы — веснавы перыяд. Дзяўчаты могуць завязваць на галовы белую хусцінку або надзяваць шырокаполыя капялюшы. Сукенкі, касцюмы, а таксама галаўныя ўборы павінны быць пашыты з лёгкіх тканін светлых колераў. Больш за ўсё да гэтага падыходзяць баваўняныя тканіны. Ні за што не варта выкарыстоўваць для галаўных убораў, касцюмаў і сукенак капронавыя тканіны, шоўк і штапель. У іх хадзіць вельмі горача, цела пацее. Тым больш цяжка насіць такі касцюм чалавеку, які цэлы дзень фізічна працуе на сонцы.

Часамі даводзіцца бачыць, як дзяўчаты, працуючы на полі, захутваюць свой твар так, што толькі ледзь блішчаць вочы. Яны імкнуцца захаваць скуру твару белай. І гэтым самым шкодзяць здароўю. І не толькі таму, што з закрытым тварам цяжка рэгуляваць дыханне, але і тым, што занадта спешчаная скура твару лягчэй за ўсё паддаецца ўсялякім апёкам. Калі-ж здараюцца апёкі, трэба звяртацца за неадкладнай дапамогай урача.

Для тых, хто не вельмі любіць, каб твар б ў загарэлым, можна рэкамендаваць ужываць для гэтага спецыяльныя крэмы, мыць твар сыраквашай, сыраваткай ад кіслага малака, агурэчным расолам, салодкай смятанай. І тады не спатрэбіцца захутвацца ў хустку.

Адным словам, сонца баяцца не трэба. Яно дапаможа загартаваць здароўе. Але не варта і залішне ім захапляцца. Усё гэта патрэбна рабіць умела і разумна. Думаем, што гэтыя нашы парады дапамогуць вам.

Урач А. КОРХАУ

Падчас адпачынку...

Сельскагаспадарчыя парады

Калі касіць

Час сенакосу залежыць ад таго, як хутка вырастуць травы. Чым больш вільгаці і цяпла, тым травы растуць хутчэй. Але ад таго, калі трава скошана ў многім залежыць якасць і колькасць ураджаю.

А гаспадару патрэбна сабраць такую пашу, у якой было-б, магчыма, як найбольш кармавых рэчываў. Дзеля таго гаспадар павінен звяртаць увагу не толькі на тое, колькі цэнтнераў з гектара сабраў, але і на тое, якую пашу сабраў.

У многіх выпадках гаспадары гэтага і недаацэньваюць. Агульная колькасць сена з гектара ўзрастае разам з развіццём і ўзростам раслін аж да максімум, гэта значыць таго часу, калі травы ўжо поўнасцю квітнеюць. Калі расліны працвітаюць, утвараецца насенне, у той час вартасць расліны ўсебакова памяншаецца — старэйшае, ад споду лісцё сохне, і ўся энергія расліны накіравана на напаўненне зерня, а ў шматгадовых раслін апрача таго, на развіццё новага карэння. Побач таго ў расліне адбываюцца значныя хімічныя перамены, якія змяншаюць яе кармовую вартасць. Памяншаецца, перш за ўсё, колькасць бялка, а нарастае валакно, у выніку чаго травы робяцца цвёрдымі.

Лісцё з’яўляецца самай важнай часткай расліны — у ім збіраецца ў асноўным бялка і тлушч, а значна менш валакна чым у бадыленні. У большасці раслін кошаных на сена важным пераломным момантам з’яўляецца перыяд квітнення раслін. Пасля таго расліна, як корм, хутка траціць сваю вартасць.

Чым пазней гаспадар косіць сена, тым горш гэта адбіваецца на пазнейшых адрастаючых пакосах. Калі пазней збіраецца першае сена, то менш часу застаецца на адрост атавы. Апрача таго расліны першага пакосу выкарыстоўваюць многа вады з карэння і для атавы яе застаецца значна менш.

Чым раней збярэцца з поля першы пакос, тым больш ураджайным будзе наступны, у выніку чаго, на працягу цэлага вегетацыйнага перыяду, павышаецца агульны ўраджай культур аб лепшых кармовых якасцях. Аднак нельга часта заране касіць, таму што ў такіх выпадках значна памяншаецца колькасць ураджаю напрыклад, у такіх раслінах, як люцэрна выступае гніццё шыйкі кораня і расліны гінуць.

Бяручы пад увагу колькасць, высока ўраджайнасць расліннасці, агульную колькасць кармавых кампанентаў, страўнасць і пажыўнасць пашы з данага палетка, трэба сказаць, што найбольш адпаведны час для кашэння траў ці іншых кармавых культур ёсць тады, калі яны, выпускаюць кветкавыя почкі і пачатак квітнення.

Ад гэтага часу ўраджайнасць пашы можа яшчэ павялічыцца, але якасць яе, а затым і карысць для арганізму жывёлы — значна памяншаюцца. Звычайна заўсёды трэба касіць перш канюшыну, а потым сенажаць. Такія расліны, як канюшына, касіць на сена найлепш тады, калі яны пачынаюць квітнець. Канюшына скошана пасля квітнення — цвёрдая і памалу адрастае. Добра і рана сабранае сена, калі расліны найлепш вырасшыя — гэта высокаякасны корм.

Маючы такі корм, гаспадару не патрэбна купляць большай колькасці канцэнтраваных кармоў.

Аб тэхнічным боку ўборкі і аб правідловым кашэнні будзе напісана ў наступным нумары. Для пашырэння ведаў у гэтай галіне можна карыстацца наступнай літаратурай.

„Łąkarstwo“ — A. Dmitrijew wyd. PWR i L 1951 r.,

„Łąki i pastwiska“ — M. Nowiński, wyd. PWR i L 1950 r.,

„Agrotechnika“ tom II — praca zbiorowa, wyd. PWR i L rok 1951.

Інж. Л. ВАЙТОВІЧ

Людзі з КПЗБ

(Працяг са стар. 5)

адрозніваць твары і святло лямпы. Выразна пачуў голас Марыі.

* * *

У красавіку 1937 года паліцыя арыштавала Аляксея Трашчотку і пасадзіла ў Ломжынскую турму. Падасланы «Дэфай» агент, нібыта прадстаўнік ЦК КПЗБ, які ведаў паролі, другі раз выдаў усіх КПЗБ-оўцаў у рукі паліцыі.

Паліцыя арыштавала мусіць з 20 дзеячоў партыі. У Бельскай «Дэфе» арыштаваным былі зроблены здымкі ў трох пазіцыях, а потым ізноў яны пераносілі трэціраванне ў катавальні. Паліцыя найбольш здзекавалася над самымі актыўнымі дзеячамі. Кожны раз у часе допытаў рабілі спробы завербавання на сваіх агентаў.

На допыт быў пакліканы Клімент Трашчотка. За сталом, усміхаючыся, сядзеў камісар паліцыі.

— Сядай, закуры, калі ласка, — ветліва звярнуўся да Клімента, падаючы яму пачку з папяросамі.

— Добры з цябе мужчына. Чуў, што цвёрдую скуру маеш. Біць цябе не будзем. Ты чалавек талковы, у такім выпадку мы з табою і так дамовімся, — гаварыў Кліменту камісар.

Клімент маўчаў.

— Падпішаш дэкларацыі аб супрацоўніцтве з намі, тады выйдзеш на волю. Атрымаеш грошы. Многа патрабаваць не будзем. Ну, куры, куры.

— Не хачу я курыць вашых папяросаў — нясмачны яны мне, лепша мне свая, мужыцкая махорка. Сумлення свайго таксама не прадам, — адказаў Клімент Трашчотка.

— Што, не падпішаш?

— Не, не падпішу. Я павінен быць правакатарам? О не, пане камісар. Не прадам сябе за немаведама што. Мы не гандлюем сваім сумленнем.

— Комуністычная свіння, — закрычаў камісар, — пасаджу ў турму, здохнеш як сабака... — і з усёй сваёй моцы ён ударыў Трашчотку тры разы ў твар. Пасля таго выняў белую хустачку і стаў ёю выціраць рукі.

— Пане камісар, мой твар мужыцкі, але чысты!

— Маўчы, кацап! Выдушым вас, як блох.

На другі дзень, пасля допыту, некаторыя былі выпушчаны з турмы, а 32 комуністы былі дастаўлены ў суд. Сярод абвінавачаных знайшліся КПЗБ-оўцы з Новасад.

Пастановай ваяводскага суда ў Беластоку былі засуджаны:

Аляксей Трашчотка — на 10 год цяжкага турэмнага зняволення.

Павал Трашчотка — на 8 год.

Рыгор Шварц — на 6 год.

Ян Верамюк — на 6 год.

Рыгор Данілюк — на 6 год.

Марыя Галёнка — на 5 год

Усе апошнія на 4 і 2 гады.

З дапамогай рабочым

На хімічнай фабрыцы ў Гайнаўцы была арганізавана забастоўка. Комуністы, дзейнічаючыя на фабрыцы, паведамілі Раённаму камітэту, што не вытрымаюць забастоўкі, калі ім не дапамогуць сяляне. Таварышы з Новасад адразу пачалі збіраць харчы. На другі дзень рана сяляне з Новасад прывезлі фурай харчы бастуючым рабочым.

— Я вёз муку, кашу, бульбу, сала і мяса, — успамінае Клімент Бартламюк. Вуліца, нумар дома і чалавек, куды трэба было даставіць харчы, былі невядомымі. Трэба было сказаць пароль: «Рабоча-сялянскі саюз». Адказ павінен быў гучэць: «Супраць нашых супольных ворагаў». Праз некалькі дзён сяляне з Новасад атрымалі ліст ад бастуючых рабочых.

У лісце было напісана: «Забастовачны Камітэт хімічнай фабрыкі з Гайнаўкі да сялян вёскі Новасады.

Ад імя ўсіх рабочых хімічнай фабрыкі ад усяго сэрца дзякуем вам, браты-сяляне, за матэрыяльную дапамогу. Наша справа і барацьба з’яўляецца аднначасова і вашай справай. Нашай, адзінай, агульнай мэтай з’яўляецца ўстанаўленне рабоча-сялянскай улады. Верце нам, Гайнаўскі рабочы будзе цвёрда змагацца за ажыццяўленне гэтай мэты». Змест ліста, з якім былі пазнаёмлены сяляне на вясковым сходзе, зрабіў на ўсіх вялікае ўражанне.

«Няхай жывуць рабочыя з Гайнаўкі», — крыкнуў нехта.

«Няхай жыве рабоча - сялянскі саюз».

З кожным месяцам і годам усё больш умацоўваўся баявы саюз рабочых з працоўным сялянствам. Не раз яшчэ прыходзілася сялянам з Новасад арганізоўваць дапамогу рабочым, у якіх бывала і кавалка хлеба не было.

Сустрэча з Лямпэ

КПЗБ-оўцы былі цалкам пазбаўлены праў, якімі карысталіся палітычныя вязні. Астрыжаныя, апранутыя ў турэмнае лахмоцце, мала калі выходзілі яны на паветра. У лістападзе 1938 года Аляксей Трашчотка і Павал былі адвезены ў турму ў Равіч. 2 тыдні прабываюць там паасобку, пасля чаго кідаюць іх у камеру, дзе сядзела 25 асоб. Тут яны і сустракаюцца з палітычнымі, якія былі засуджаны сама менш на 6 год турмы. Тут-жа, у гэтай камеры яны знаёмяцца з таварышам Лямпэ, які вёў масава - палітычную дзейнасць.

Лямпэ быў іх настаўнікам і самым блізкім таварышам. Да вязняў дайшла вестка аб ліквідаванні КПП і КПЗБ. Балючай была гэтая вестка.

У верасенёўскія дні вязні выломліваюць турэмныя брамы, абяззбройваюць стражнікаў і выходзяць на волю. Бяруць удзел у барацьбе з гітлераўскімі захопнікамі.

Усе свае невычэрпныя сілы, увесь рэволюцыйны ўздым аддалі яны справе грамадскага і нацыянальнага вызвалення, толькі не ўсе з іх дачакаліся вольнай, народнай Польшчы.

БАРЫС НІКІЦЮК

Не шкодзіць, а дапамагаць

У вёсцы Добрыводы ёсць клуб. Пабудавалі яго жыхары вёскі з мэтай, каб іх дзеці маглі займацца тут чым-небудзь карысным, каб маглі чытаць, арганізоўваць гульні, гурткі мастацкай самадзейнасці, а іншым часам патанцаваць, павесяліцца.

Што-ж атрымалася на самай справе?

У клубе арганізуюцца ў асноўным забавы, якія абавязкова спалучаюцца з алкаголем. І не дзіўна, што пасля такіх бурных забаў клуб свеціцца выбітымі вокнамі, ды пакалечанымі дзвярмі.

Юнакам 5—7 класаў вельмі цяжка даступіцца да клуба. Яны яшчэ не думаюць аб забавах, але ахвотна ўдзельнічаюць у гуртках мастацкай самадзейнасці. Іх выступленні неаднаразова мелі поспех у жыхароў вёскі. Да 14 красавіка гэтага года яны падрыхтавалі дзве беларускія п'есы — «Мікітаў лапаць» і «Мікітава красуня», а таксама некалькі песень.

Паглядзець выступленне школьнікаў прыйшло больш 100 чалавек. І хоць спектаклі школьнікаў былі ўспрыняты вельмі горача жыхарамі вёскі, аднак юным артыстам прышлося пачуць многа крыўднага ад сваіх старэйшых гаварышоў якія ўсімі сіламі імкнуліся сарваць выступленне школьнікаў, да якога тыя доўга і старанна рыхтаваліся. Матыў знайшоўся: яны хацелі, як бачыце, арганізаваць забаву на карысць стражы пажарнай, хоць ніколі нічога падобнага не арганізоўвалася. Многа было сказана не толькі брудных слоў, але нават і пгроз, хоць, праўду кажучы, хапіла маладым кавалерам часу на забаву яшчэ і пасля выступленняў школьнікаў.

Такія адносіны старэйшай моладзі вёскі Добрывода да самадзейнай працы школьнікаў вельмі шкодныя. Яны аднімаюць ахвоту і імкненне падрастаючага пакалення да далейшага культурнага развіцця.

Мік.

Што будзе з помнікам Кастусю Каліноўскаму?

20-га студзеня г. г. утвораны ў Беластоку Камітэт пабудовы помніка Кастусю Каліноўскаму — нацыянальнаму герою нашага народа. Старшынёю Камітэта выбраны Станіслаў Юхніцкі: намеснік старшыні Прэзідыума Ваяводскай Рады.

Але дагэтуль нешта не чуваць аб дзейнасці гэтага Камітэта.

На арганізацыйным пасяджэнні Камітэта тав. Станіслаў Юхніцкі сказаў: «Настаў час, каб грамадскасць Беласточчыны ўвекавечыла памяць нашага выдатнага суродзіча — героя беларускага і польскага народаў, які ўзняў барацьбу супроць царызма за нашу і вашу свабоду».

Ужо прайшло амаль 6 месяцаў, а Камітэт не меў ніводнага пасяджэння.

Час ужо ажывіць гэты Камітэт і энергічна ўзяцца за работу.

Новы драмгурток

Як паведамляе нас Праўленне Гайнаўскага аддзела БГ-КТ, пры аддзеле арганізуецца драматычны гурток. Ужо запісалася 8 чалавек і ёсць кіраўнік гуртка.

Гурток яшчэ і цяпер прымае жадаючых. Раім гайнаўшчанам падтрымаць ініцыятыву аддзела БГ-КТ і прыняць актыўны ўдзел у працы драмгуртка.

(в)

****

Гал. рэдактар
Г. ВАЛКАВЫЦКІ

„NIWA"

Organ Białoruskiego Tow Społ-Kult

Adres redakcji Białystok ul Wesołowskiego nr 1 tel 25-89

Białostockie Wydawnictwo Prasowe RSW «Prasa»

Redaguje Kolegium

Warunki prenumeraty

Miesiecznie — 2 40 zł

Kwartalnie — 7 20 zł

Półrocznie — 14 40 zł

Rocznie — 28 80 zł

Wpłaty kierować na PKO 12-6-1312 w Białymstoku dla PUPiK „Ruch"

Na odwrocie należy zaznaczyć na jaki adres dokonano wpłaty i podać tytuł pisma

Prenumerate na „Niwe" przyjmuja również wszystkie urzedy pocztowe i listonosze w całym kraju

Cena prenumeraty zagranica: kwartalnie 10 15 zł, półrocznie 20.30 zł i rocznie 40.60 zł

Należność na prenumerate za granica wpłacać na konto — PKO 1-6-100024 PKWZ „Ruch" Warszawa

BZG Nakł 5 500 E-1

Прыкладныя пісьманосцы

Нялёгкая праца пісьманосца. Зімой дарогу снег завее, вясной ногі балота засмоктвае, а летам сонца жарам пячэ. Нягледзячы на гэта, усё-ж трэба дабрацца ў кожную вёску, занесці селяніну новую газету, каб ведаў, што дзеецца ў шырокім свеце. Пісьманосец, — гэта сувязны паміж сялянамі і светам.

Гэтую ролю выдатна выконваюць пісьманосцы з паштовай установы ў Орлі, Бельскага павета. Яны ў кожную пару прыедуць у адлеглыя вёскі. Асаблівай увагі заслугоўваюць арлянскія пісьманосцы. За іх дбайнасць і клапатлівасць аб павелічэнні падпісчыкаў «Нівы». У выніку іх самаахвярнай працы колькасць чытачоў «Нівы» у вёсках, якія яны абслугоўваюць, павялічылася на 50 прац. у месяцы чэрвені г. г. З такіх пісьманосцаў варта ўзяць прыклад.

На здымку злева, Іван Дэмбарук, Сцяпан Орда (начальнік паштовай установы), Мікола Лапух і Васіль Орда.

(вб)

фото а. а.

З жыцця сялян

Як жывуць сяляне ў вёсцы Азяблы ля Міхалова? Вядома, летам у будні працуюць у полі, прыдзе нядзеля — граюць у карты, кураць папяросы, як кланіцу і гутараць. Аб чым? Аб усім, толькі не аб тым, як палепшыць у сваёй вёсцы жыццё. А ў вёсцы няма дагэтуль святла электрычнага, няма радыёкропкі, а калі хто мае радыё, то не слухае, бо няма дзе купіць батэрыяў.

Да вёскі на працягу 13 год ні разу не прыехала кіно. Навокал вёскі балоты, каровы топяцца, патрэбна меліярацыя. Як бачым, ёсць аб чым думаць сялянам у вёсцы Азяблы. Трэба шукаць спосабу вырашэння гэтых спраў.

(Пал)

Чыстата — гэта здароўе

Вялікай атракцыяй для нашых дзяцей, а часта і дарослых у летнюю, гарачую пару з'яўляюцца лёды. Купіць іх можна амаль у кожным мястэчку.

Напрыклад: у Міхалове ёсць аж 3 прадаўшчыкі.

Калі двое з іх прадаюць добрыя лёды і ў чыстым хвартуху, то гр. П. Рыгаровіч часта прадае іх бруднымі рукамі і... падпіты.

Ці такія лёды смачныя?!

(яс)

Я. Міхалюк — добры прадаўшчык

У №13 (109) «Нівы» ад 30 сакавіка г. г. мы пісалі аб тым, што прадаўшчык кіёску «Руху» у Міхалове (Беластоцкі пав.) Яўгень Міхалюк хавае «Ніву».

Аднак аказалася, што інфармацыя нашага чытача была няправільнай. Яўгень Міхалюк добра вядзе продаж «Нівы». З атрыманых ?2 экземпляраў нашага часопіса амаль заўсёды прадае ад 19 да 21 нумара. Таму за гэта належыць толькі пахвала!

(ся)

Тэхнікум малочнай прамысловасці ў Беластоку..

...гэта адна з трох школ гэтага тыпу ў Польшчы. Падрыхтоўвае яна кваліфікаваных тэхнікаў для малочнай прамысловасці. Навука ў школе працягваецца 5 год. У школе вывучаюцца прадметы тэарэтычныя, агульнаадукацыйныя і прафесіянальныя, як тэхналогія, мікрабіялогія, хімія, электратэхніка, машыназнаўства, тэхнічны рысунак і інш.

Абсальвенты тэхнікума трымоўваюць званне тэхніка - тэхнолага і накіраванне на працу ў малочнай прамысловасці, дзе пастаянна ўзрастае запатрабаванне на кадры тэхнолагаў. Школа абсталявана кабінетамі, багатай бібліятэкай. Ёсць добрыя настаўніцкія кадры. Пасля заканчэння тэхнікума абсальвент можа паступіць у вышэйшую навучальную ўстанову. Для моладзі немясцовай ёсць інтэрнат.

Моладзь школы мае магчымасць займацца спортам, турыстыкай. Кандыдаты, паступаючыя ў школу, павінны закончыць 7 класаў пачатковай школы, і 14—17 гадоў. Уступны экзамен па польскай мове і матэматыцы.

Кандыдаты павінны прысылаць наступныя дакументы: уласнаручна напісаную біяграфію, прашэнне, атэстат аб заканчэнні пачатковай школы, або пасведчанне, што школу закончыць, метрыку нараджэння, 2 здымкі.

Адносныя дакументы прысылаць па адрасу:

Technikum Przemysłu Mleczarskiego, Białystok, ul. Dąbrowskiego 28. tel. 23-53.

Матрыманіяльнае

Маю 39 год і вышэйшую адукацыю, ажанюся з дзяўчынай 25—35 год з сярэдняй або вышэйшай адукацыяй.

Прапановы з фотакарткай дасылаць у рэдакцыю з дапіскам «Для інжынера».

У Новасадах

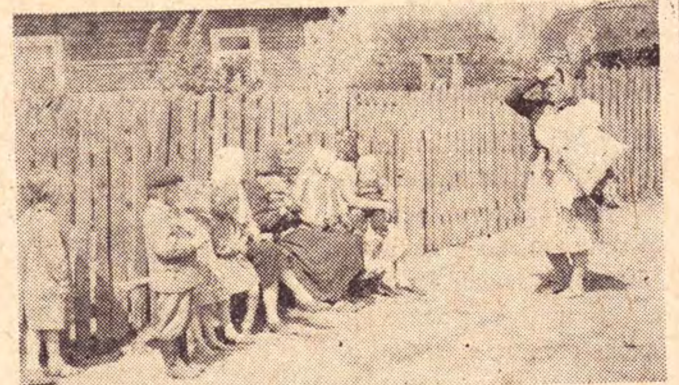

У нядзелю, у пасляабедні час прыемна пасядзець на лаўцы ля хаты, аб тым, аб сім пагутарыць, адпачыць.

На здымку: жанчыны з Новасад у Беластоцкім павеце.

Толькі для закаханых

Сардэчныя тайны

Віця І. з Бельскага павета піша: «Дарагое Сэрцайка! Доўга думаў я, пакуль адважыўся напісаць табе ліст. Мне 19 год. Жыву на вёсцы. У нашай вёсцы ёсць дзяўчына Зося, якая мне вельмі падабаецца. Яна прыгожа спявае, вышывае, танцуе. Ужо больш чым год хаджу я за ёю, ды не толькі я, а і мой сусед Міша таксама закахаўся ў яе. Мы любім яе муліць, аднолькава. А Зося размаўляе і са мной і з Мішай, але неяк не звяртае ўвагі на мае адносіны да яе. Парадзь, дарагое Сэрцайка, што рабіць, каб яна палюбіла мяне?».

Дарагі Віця! Я разумею твой клопат. Пішаш, што Зося прыгожа спявае, вышывае, танцуе, што вельмі прыемная дзяўчына. Ты, як вынікае з ліста, глядзіш на яе смутнымі вачыма, цяжка ўздыхаеш, і, мусіць, гатовы біцца з Мішам за яе. Не, Віця, гэтай дарогай да сэрца Зосі не дойдзеш. А ці ты можаш чым падабацца ёй? Здаецца, не. Памятай, дзяўчаты таксама любяць такіх хлапцоў, якія прыгожа спяваюць, іграюць, з'яўляюцца добрымі спартсменамі і г. д. Паспрабуй і ты так. Навучыся іграць на нейкім інструменце або пачні трэніравацца ў галіне спорту.

Уяві сабе, як будуць любіць цябе ўсе і запрашаць на вечарынкі, забавы, у кампанію, калі ты будзеш іграць ды спяваць, як будуць хваліць цябе людзі, калі ты станеш добрым спартсменам — зоймеш першае месца ў велагонцы ці дзе інш. Тады і Зося, несумненна, табою зацікавіцца. Адным уздыханнем ды смуткам сэрца не падаб'еш, выйдзі на іншую дарогу, а вынікі будуць добрыя, пераканаешся.

СЭРЦАЙКА

Аж да гэтага часу

Хто-ж цяпер не ведае Мастаўлян — невялікай беларускай вёскі на ўсходзе Беластоцкага павета. Тут-жа 120 год таму назад — у 1838 годзе, нарадзіўся выдатны беларускі рэвалюцыянер, кіраўнік Студзеньскага паўстання на Беларусі і Літве, легендарны Кастусь Каліноўскі — «Світка».

На радзіме вялікага беларуса аднак няма ніводнай беларускай кніжкі ў мясцовай грамадскай бібліятэцы. А ўжо час, каб былі!

(ся)

Адказваем на пытанні чытачоў

Як захаваць футравыя рэчы ад молі?

З надыходам лета неабходна прывесці ў парадак зімовую адзежу, каб захаваць яе ад молі і іншых насякомых. Рэчы трэба ўважліва агледзець, прышыць адарваныя гузікі, падшыць распоратую падкладку, зацыраваць дзіркі і толькі пасля гэтага старанна пачысціць.

Моль есць галоўным чынам месцы, забруджаныя потам і тлушчам. Трэба іх пачысціць бензінам або моцным растворам нашатырнага спірту. Агледзець і ачысціць усе складкі і швы, дзе сабраўся пыл. Калі там знойдуцца яйкі молі, прапрасаваць гарачым прасам праз анучу, змочаную воцатам. Гнёзды молі а футравых вырабах можна знішчыць гарачай воцатнай парай, трымаючы над ёю футра.

Пасля адзежу прасушваюць на ветры — на балконе, верандзе або на двары і выбіваюць пыл.

Куфар або скрыню дывана, куды складаюць рэчы, трэба засцяліць газетамі, бо друкарская фарба з'яўляецца добрым сродкам супроць молі. Пасля ўзяць старую прасціну і заслаць так, каб яна ахоплівала ўсе куткі куфра, скрыні.

Вычышчаныя і правятраныя рэчы скласці шчытна адна да другой, каб не займалі шмат месца і запоўнілі ўсю прастору куфра. Паміж імі пакласці мяшэчкі з нафталінам або камфорай, арэхавае і табачнае лісце. Сухія апельсінавыя скарынкі таксама праганяюць моль. Цяжэйшыя рэчы пакласці на спод, асабліва ўважліва расправіць рукавы ля плеч і каўняроў, каб не камячыліся.

Калі зімовае адзенне схаваць у шафе, то трэба яго павесіць на плечыкі ў папяровыя мяшкі, куды насыпаць нафталін, камфору і інш.

Адзенне трэба захоўваць не толькі ад молі, але і ад плесені, таму нельга трымаць яго ў сырым месцы.

Усякая ўсячына

Мыш у ракеце

Нядаўна Амерыканцы запусцілі міжкантынентальную ракету тыпу Тор-Вангард, якая павінна была праляцець 12.000 км. У шчыце ракеты знаходзілася жывая мыш. Амерыканцы хацелі такім спосабам праўдзіць, як нагрэецца ракета ў часе палёту праз атмасферу.

Першая частка ракеты выбухла ўжо пасля 30 км лёту. Другая частка зусім не запалілася і ракета незадоўга звалілася і згінула разам з мышай.

Кот і сабака

Незаўсёды каты жывуць дрэнна з сабакамі, так як прыказка вучыць. Здараецца зусім наадварот.

Нядаўна ў Сербіі, у аднаго гаспадара, сучка прывяла 10 шчанят. Адначасова акацілася кошка. Аднак кацяняты паздыхалі. Тады кошка забралася ў кош, у якім знаходзілася сучка і пачала гадава... чатырох шчанят.

Другі цікавы выпадак здарыўся ў горадзе Дізэн у Заходняй Нямеччыне. Аднойчы гаспадар узлаваўшыся на ката пасадзіў яго ў мех і завязаўшы швыргануў у стаў. Поўгадзіны пасля гэтага кот ужо быў дома. Аказалася, што ката выратаваў сабака.

Пачуўшы мяўканне ката сабака скочыў у ваду, выцягнуў на бераг мех і дзёр яго лапамі і зубамі так доўга, аж прадзёр мех і кот вылез на вольнасць.

Радыё (машэннік)

Закончыўшы Дзяржаўны радыётэхнічны ліцэй у Дзержанёве, малады радыётэхнік Уладзімір Гогель вярнуўся ў сваю родную вёску Лявонавічы на Беласточчыне. Закрунуўшыся па вёсцы Гогель незадоўга адкрыў прыватную майстэрню і пачаў рамантаваць радыёапараты, як ён сам гаварыў, — па-апошняму слову навейшай тэхнікі.

— Вось гэта дык чалавек, сапраўды сялянская душа, — загаварылі ў вёсцы.

— Іншыя закончыўшы некалькі класаў школы, пхнуцца ў горад, а ён бач, не забыў роднай вёскі, стаў адукаваным чалавекам, тэхнікам і вярнуўся да нас, — адабралі яго ўчынак сяляне.

Аднойчы ў майстэрні радыёмеханіка з'явіўся Язэп Банцарэвіч, жыхар Лявонавіч.

— Бяда, браток,—кажа Язэп.—Свята надыходзіць, чалавек меў-бы час і ахвоту паслухаць што там на шырокім свеце дзеецца, а тут як на злосць, радыёпрыёмнік забаставаў. Маўчыць, каб на яго хвароба, як вады ў рот набраўшы.

Механік узяў прынесены радыёпрыёмнік адчыніў яго, павярцеў тудысюды, адкрунуў адну - другую шрубку, пастукаў малаточкам ды кажа:

— Складаная тут справа, дзядзька, і працы будзе нямала, аднак нічога, наладзім. Заўтра прыходзь, забярэш, будзе працаваць як швейцарскі гадзіннік.

Назаўтра прыходзіць Язэп і пытае:

— Ну, ік там, сынок, мой радыёпрыёмнік?

— Усё ў парадку, дзядзька, — кажа механік, — толькі бач лямпа перапалілася, трэ новую ўставіць і будзе рэзаць. Ёсць у мяне добраякасная, загранічная лямпа, — працягваў — такой, дзядзька, нідзе не купіш, а я з цябе вазьму не дорага, усяго 120 злотых. Вось яна, калі згодны, дык устаўлю, — закончыў механік падаючы Язэпу лямпу.

Язэп узяў, пакруціў яе ў пальцах і вырачыўшы са здзіўлення вочы сказаў:

— Гэта-ж мая лямпа, вось бачыш тры зарубінкі на баку напільнікам зрабіў

Механік пачырванеў як рак.

— Дык, што ты сабе, машэннік, думаеш, ашукваць аднавяскоўцаў надумаўся! — закрычаў Язэп. — Я вось табе пад вачыма такія лямпы пастаўлю, што лепш ад заграначных засвецяць!

— Ціха, дзядзечка, маўчы. Радыёпрыёмнік будзе іграць і за работу я з цябе не вазьму нічога, толькі маўчы, — прасіўся збянтэжаны механік.

Язэп узяў пад руку свой радыёпрыёмнік і плюнуўшы выйшаў з майстэрні.

На падставе карэспандэнцыі апрацаваў Шуляк

Прыкладны гаспадар

...Ягоны першы выхад на зялёнае поле.

(Вожык)

Поспех

— Ці паспею я на гадзіну чацвертую на цягнік — пытае падарожны селяніна ідучы на станцыю на прасткі праз сенажаць.

— Паспееце — адказаў селянін — а калі вунь гэты бык, які слаба ўвязаны сарвецца, то думаю, што будзеце на станцыі яшчэ раней чым трэба

Цяга да багацця

Зажурыўсь хлапчына, павесіў галоўку,
Палюбіў дзяўчыну, але мала толку
Палюбіў дзяўчыну у суседняй хаці,
Ды сусед багаты, не хоча і знаці.
Ходзіць, пасабляе, без ўсякай заплаты,
Каб часцей хоць быці ў суседа ў хаці.
Паставіў шпіхерчык з бацькам у садочку,
Толькі ўзяў заплаты, што глядзеў на дочку.
А сусед з суседкай сядзіць ды смяецца,
Што яму з-за дочкі усё лёгка даецца.
Справа тут не ў дочцы, можна і так паняці
Кожны туды лезе, каб многа набраці
Тут род і багацце збралася да купы,
І стаіць хлапчына, як ў зіму разбуты.
Прыхудзеў ужо трохі, ніц не хоча есці,
Толькі ў яго думка, каб за зяця ўлезці.
Начамі не спіцца, днём няма спакою,
Думае хлапчына, што зрабіць з бядою
Хадзіў на парады да Івана Ігнаткі,
Ён хлапец старэйшы, бачыў усе выпадкі.
Думалі, гадалі, як і што пачаці,
Урэшце Іван кажа: — Трэ' паначаваці.
Іван хлапец добры, хітра яго дума,
Эх! удалася-б штука, быў-бы ён за кума.

ЯНКА ПАДРЭЧНЫ.

Вераб'і

Людзі пішуць вершы, спяваюць песні ў якіх дзеючымі героямі з'яўляюцца — салаўі, вясна, ён і яна. А вось аб такім малым вераб'і ніхто з паэтаў нават не ўспомніць...

А ў гаспадароў верабейчыкі аж у вантробах сядзяць, ды чырыкаюць. Вераб'і самыя маленькія птушкі але ўбытак сельскай гаспадарцы вялікі прыносяць. Наляціць на ніву вераб'іная хмара і адразу некалькі кілограмаў зерня з сабой забярэ. Чалавеку бегаць за вераб'ямі цяжка, таму вераб'і і круцяцца каля людзей нічога небаючыся. Праўда, людзі прабуюць змагацца з вераб'ямі, ставяць чучалы на палетках, аднак калі якому-небудзь храбраму вераб'ю ўдасца пасядзець на гэтым чучале, тады такі герой усяму вераб'інаму царству абвясціць па птушынаму радыё, што чучала не чалавек і баяцца яго няма патрэбы.

У Кітаі, каб забяспечыць пасевы ад знішчэння, аб'яўлена вайна вераб'ям і знішчаецца іх тысячамі. Вядома, кітайцы могуць пазволіць сабе на такую вайну — іх 600 мільёнаў. Кожны кітаец па адным вераб'ю зловіць і справа закончана, а ў нас народу не хопіць пералапаць усіх верабейчыкаў.

Што будзе, калі дэлегат кітайскіх вераб'ёў даляціць да нас і даведаецца, якое ў нас прывольнае жыццё для пернастых плямён. Тады без дапамогі камітэта па справах рэпатрыяцыі вераб'і з Кітая перасяляюцца да нас.

Па - мойму трэба і ў нас нарэшце заняцца пытаннем, якія птушкі шкодныя, а якія карысныя. Напрыклад вароны ніякай карысці нам не даюць. Маюць жалобны выгляд, непрыемны для вока, ані напеваў іх ніхто слухаць не хоча, мяса іх цвёрдае, нясмачнае і выходзіць так, што варона не заступіць ані салаўя, ані індзюка.

Кожная птушка карысная чалавеку. Дзяцел выклёўвае шкоднікаў з дрэў, шпак збірае чарвякоў і вусенняў, салаўі песні пяюць, зязюлі апавяшчаюць сколькі гадоў жыць будзем, буслы дзяцей носяць, а вераб'і і вароны — разбазыраныя птушкі.

Зразумела, па-кітайску нам выбавіць вераб'ёў труднавата, аднак можна было-б аднаго вераб'я злавіць, даць яму аплявуху каб спух. як заяц і выпусціць. Тады вераб'і паляцяць да Адэнауэра, скажуць, што дэмакратыі ў нас няма, а тэрор пашыраецца і папросяць даць ім права на палітычнае прыстанішча.

Дзядзька Лявоп.

Разжаліўся

Малы Федзя вельмі плача. Калі яго праходзячы чалавек спытаў:

— Чаго ты плачаш?

Ён адказаў:

— А бо... А бо тата мой сказаў на маму малпа, а мама тату, што, што ён ёсць аслом...

— То яшчэ не прычына да плачу.

— Так! То чым-жа-ж я буду?

аб.

Філасофская крама „Мудрачарпаліца"

(Купляем і прадаем бясплатна)

Быў у аколіцы Таўрыза злодзей; калі яму нічога не трапляла пад рукі, ён выкопваў мерцвяка, здымаў саван, маляваў яго і збываў.

Жыхары гэтай краіны так цяжка ад яго цярпелі, што сталі жадаць яму смерці.

Памёр гэты чалавек, застаўся пасля яго сын. І стаў ён такім зладзеем, падобнага якому не было на свеце: ён выкопваў мерцвяка з магілы, здымаў саван, а мерцвяка саджаў на кол.

Жыхары гэтай краіны сталі дабром памінаць яго бацьку; той, казалі яны, здымаў саваны, але па крайняй меры не саджаў мерцвякоў на кол.

* * *

Аднойчы мудрацу вельмі захацелася есці. Ён запусціў лыжку ў гарачую страву, глытнуў і апарыў сабе рот і ўсё нутро. Падняў крык, выскачыў на вуліцу і ўсім, каго сустракаў, крычаў:

«— На бок, братцы, у мяне ў жываце пажар!»

Геаграфічная адгаданка

(Апрацаваў А. Гжэсь)

На гэтым малюнку вы бачыце контуры 10 еўрапейскіх краін. Якія гэта краіны?

Сярод чытачоў, якія да 15 ліпеня г. г. прышлюць правільныя адказы будзе разлясавана 10 кніжных узнагарод.